

Toni Stedt

**KATSOMORAVINTOLAN
TILASUUNNITELMA**
Kouvolan ravirata

Opinnäytetyö

Sisustusarkkitehtuuri ja kalustesuunnittelu

Muotoilija (AMK)

2023

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Muotoilija (AMK)
Tekijä/Tekijät	Toni Stedt
Työn nimi	Katsomoravintolan tilasuunnitelma. Kouvolan ravirata
Toimeksiantaja	Valkealan Hevosystäväinseura ry, Kouvolan Ravirata
Vuosi	2023
Sivut	69 sivua, liitteitä 13 sivua
Työn ohjaaja(t)	Satu Hovitie, Sisustusarkkitehti SIO

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on perehtyä raviradan katsomoravitolan suunnitteluun. Lähtökohtana on suunnitella Kouvolan raviradan katsomoravitolaan konseptitasoinen tilasuunnitelma. Tilasuunnittelun alueeksi on rajattu katsomoravintolan päätila, jossa asiakkailta on mahdollisuus syödä ja juoda pöydän ääressä. Ravirataorganisaation liiketoiminta perustuu pääasiassa ravien järjestämiseen, ja tämän toiminnan tukemiseen suunnittelutyön tuloksia pyritään hyödyntämään. Tilasuunnitelma on tarpeellinen ja ajankohtainen tilojen viihtyisyyden ja toimivuuden parantamiseksi. Raviurheilun pitkät perinteet suomalaisessa urheilukulttuurissa luovat aiheen ympärille runsaasti lähtökoh- tia ja vaatimuksia.

Suunnittelutyön ensimmäinen vaihe on kartoittaa katsomoravintolan tämän- hetkinen tilanne ja ongelmakohtat. Katsomoravintolan ongelmakohtat määri- tetään havainnoinnilla sekä käyttäjäkunnalle suoritettua kyselytutkimuksella. Tilassa pääasiallisia ongelmakohtia ovat viihtyisyys, varusteiden puute sekä seuruekokojen huomiointi kalusteryhmyksessä.

Tutkimus on laadullinen ja määrällinen, ja tutkimusmenetelminä toimivat ha- vainnointi, vertailu ja kysely. Referenssikohteiksi valikoitui neljä erilaista katso- moravintolaa, joista kolme on kotimaan kohteita sekä yksi ulkomaan kohde. Referenssikohteiden vertailusta saatiin selville erilaatuisia kaluste- sekä toteu- tusratkaisuja. Vertailukohteista on laadittu taulukko, joka avaa kohteiden omi- naisuuksia ja ratkaisujen onnistuneisuutta.

Katsomoravintolasta koostetaan tilasuunnitelman kannalta oleellisia määräyk- siä ja piirteitä, jotka otetaan huomioon konseptitasoisessa suunnitelmassa. Julkitilan suunnittelua ohjaavat useat eri säännökset, koskien muun muassa asiakaspaikkamäärää sekä turvallisuusohjeita. Katsomoravintolan tilasuunni- telmassa keskitytään kokonaisuuteen, jossa ensisijaisena suunnittelukohteena on tutkimuksen kautta tietoon saadut ongelmakohtat.

Opinnäytetyön lopputuloksena on tilasuunnitelma, joka huomioi tutkimuksen avulla havaitut ongelmakohtat. Uudessa tilasuunnitelmassa suurimpia muu- toksia on värimaailmassa, varusteissa sekä kalusteissa. Suunnitelmassa väri- maailmalla ja selkeämmällä kaidarakenteella saadaan tiloihin selkeyttä, olo- huonemaisuutta ja kotoisuutta. Kokonaisuudessaan lopullinen tilasuunnitelma täyttää työlle määritetyt tavoitteet ja lähtökohdat.

Asiasanat: katsomot, viihtyvyys, tilasuunnittelu, toiminta

Degree title	Bachelor of Culture and Arts
Author (authors)	Toni Stedt
Thesis title	Interior design plan for grandstand restaurant at Kouvola race-track
Commissioned by	Valkealan Hevosystäväinseura ry, Kouvola racetrack
Time	2023
Pages	69 pages, 13 pages of appendices
Supervisor	Satu Hovitie, Interior Architect SIO

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to familiarize with the design of the grandstand restaurant at a racetrack. The starting point was to design a concept level interior design plan for the grandstand restaurant at Kouvola racetrack. The area of the interior design plan is limited to the main area of the grandstand restaurant. Horse races are the foundation of business, and planning is intended to support this activity. The interior design plan is necessary and topical to improve the comfort and functionality of the premises.

The long traditions of horse race sport in the Finnish sport culture present a number of starting points and requirements for the thesis. The first phase of the design work is to map out the current situation and problems of the grandstand restaurant. Problem areas of the grandstand restaurant are defined by observations and a survey conducted for the users. In the grandstand, the main problem areas are the colour palette, lack of equipment and attention to different customers in furniture groups.

The study is qualitative and quantitative, the methods are observation, comparison and a questionnaire survey. Four different grandstand restaurants were selected as reference sites, three in Finland and one abroad. Good and bad furniture and implementation solutions were found in the comparison of the reference targets. A table of benchmarks shows the properties of the sites and the success of the solutions.

The grandstand restaurant planning was composed of essential regulations and features for interior design planning, which are taken into account in the concept level plan. The planning of the public interior is guided by a number of different regulations, relating to aspects such as the number of customers and safety instructions.

The interior design plan of the grandstand restaurant focuses on improving the space by addressing the problem areas identified in the survey. In the new interior design plan, the biggest changes are introduced in the colours, equipment and furniture. The plan provides clarity, comfort and homeliness for the premises with a clearer railing structure. Overall, the final plan meets the objectives and starting points for the work.

Keywords: grandstand, comfort, interior design, operation

SISÄLLYS

KÄSITELUETTELO	6
1 JOHDANTO	7
2 TUTKIMUSASETELMA	8
2.1 Teoreettinen ja suunnittelullinen ote	9
2.2 Käsitekartta, viitekehys ja tutkimuskysymys	9
2.3 Aikaisemmat tutkimukset aiheesta.....	12
2.4 Tiedonhankinta ja tutkimusmenetelmät	13
2.4.1 Vertaileva tutkimus	13
2.4.2 Kyselytutkimus.....	14
3 KOUVOLAN RAVIRATA.....	15
3.1 Ravien historiaa	16
3.2 Lähtökohdat ja suunnitelman tavoitteet	17
3.3 Tutkimuskysely Kouvolan katsomoravintola	19
4 REFERENSSIKOHTEIDEN VERTAILU	22
4.1 Teivo ravikeskus Ylöjärvi	23
4.2 Jokimaan ravikeskus Lahti.....	26
4.3 Vermo Areena Espoo	30
4.4 Åby Arena Mölndal Ruotsi	34
4.5 Referenssikohteiden yhteenveto.....	38
5 KATSOMORAVINTOLAN TILASUUNNITTELU	40
5.1 Viihtyisyys ja värimaailma.....	42
5.2 Toiminnallisuus ja tilatehokkuus	45
5.3 Tilasuunnittelun perusteet.....	47
6 SUUNNITELMA.....	50
6.1 Materiaalit ja värit.....	50
6.2 Kalusteet ja järjestys.....	53
6.3 Valmis suunnitelma.....	56

7	POHDINTA JA ARVIOINTI	62
7.1	Tutkimuksen luotettavuus	62
7.2	Johtopäätökset	63
7.3	Pohdinta	64
	LÄHTEET.....	65

KUVALUETTELO

LIITTEET

Liite 1. Kouvolan katsomoravintola pohjapiirros ja rakennus

Liite 2. Kyselylomake

Liite 3. Havainnointilomake

Liite 4. Sisustuskortti neljän hengen kalusteryhmä

Liite 5. Sisustuskortti kahden hengen kalusteryhmä

Liite 6. Sisustuskortti neljän hengen neuvottelukalusteryhmä

Liite 7. Sisustuskortti baari tiskin kalusteryhmä

Liite 8. Kouvolan katsomoravintolan tilasuunnitelman pohjapiirros

Liite 9. Havainnekuva alimmalta tasanteelta

Liite 10. Havainnekuva alimmalta tasanteelta portaista

Liite 11. Havainnekuva keskivaiheen tasanteelta kalusteryhmistä

Liite 12. Havainnekuva toiseksi ylimmältä tasanteelta kalusteryhmistä

Liite 13. Havainnekuva ylimmältä tasanteelta baaritiskistä

KÄSITELUETTELO

Katsomo – Grandstand

Urheilunkentän reunalla katsojille tarkoitettu tila, jossa yleensä on istumapaikkoja (Suomisanakirja 2023a).

Ravintola – Restaurant

Ravitsemusorganisaatio, jossa tarjotaan asiakkaalle ruokailumahdollisuus, jos yrityksellä on anniskelulupa, voi nauttia myös alkoholipitoisia juomia (Suomisanakirja 2023b).

Ravit – Horserace

Hevosilla kilpailtava urheilukilpailu, jossa tavoitteena on olla lähdön nopein vähintään 1600 matkalla soikealla yleensä 1000 metrin pituisella radalla. Kilpailussa sijoittumisjärjestyksen perusteella hevosten omistajille jaetaan rahalliset palkinnot. (Suomen Hippos 2023, 15, 22, 28–29.)

Ravirata – Racetrack

Ravirata on soikean muotoinen 1000 metriä pitkä ja kauttaaltaan 16 metriä leveä sekä etusuoralla poikkeuksellisesti 20 metriä leveä oleva rata, jossa kilpahevokset ravaavat. Rata on eristetty yleisöltä aidalla turvallisuuden ylläpitämiseksi. Radan vieressä sijaitsee usein yleisölle tarkoitettu katsomorakennus, jossa usein on ravintola tai kioski. (Suomen Hippos 2023, 15–16.)

Tilasuunnittelu – Interior design

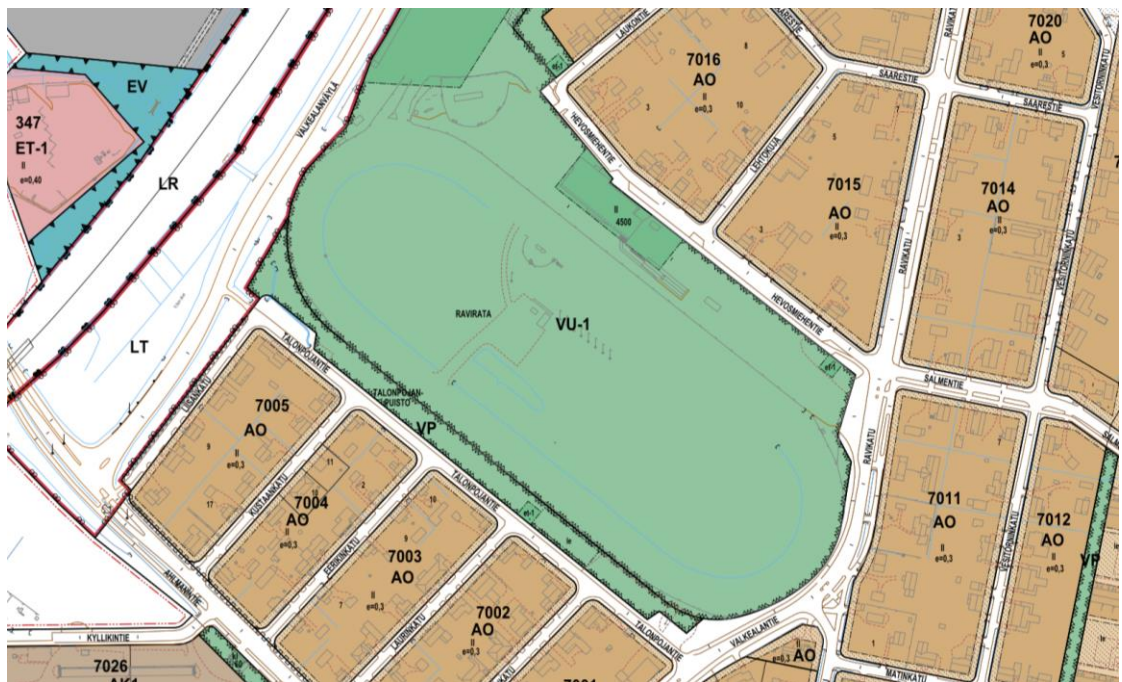
Tilasuunnittelu huomioi käyttäjien tarpeet ja edistää viihtyisyyttä. Tilasuunnittelun tarkoitus on parantaa kiinteistön käytettävyyttä ja tehokasta toimintaa, suunnittelun on myös tuettava kiinteistölle asetettuja vaatimuksia. (Jäppinen & Muurikainen 2012, 7–8.)

Viihtyisyys – Pleasantness

Viihtyisyydellä tarkoitetaan ympäristön ominaisuutta kuten miellyttävyys, kodikkuus ja rattoisuus (Kielikello s.a.).

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö sai alkunsa kiinnostuksesta Kouvolan ravinradan katsomoravintolan tilojen viihtyisyyden parantamiseen. Ravintolan tilasuunnittelu on mielenkiintoinen julkitilan suunnitteluun liittyvä aihealue, jossa riittää varmasti haastetta ja suunniteltavia kohteita. Kouvolan raviradan katsomoravintola on hyvin keskeisessä osassa kouvolalaista urheilukulttuuria. Rakennus on arkkitehtuuriltaan tyypillinen 70-luvun ravikatsomorakennus. Katsomorakennus esitetään asemapiirustuksessa kuva 1., ja sen rakentamisvuosi on 1971 (Hannola 2005, 17–19). Rakennus sijaitsee osoitteessa Hevosmiehentie 1.

Kuva 1. Asemakaava (Kouvolan karttapalvelu 2023)

Kouvolassa raviurheilua harjoittaa Valkean hevosystävään seura, joka samalla omistaa raviradan. Raviradan katsomoravintolan tilat ovat tekniikoiltaan hyvässä kunnossa ja pieniä taloudellisia energiasäästäviä ratkaisuja on aikojen saatossa rakennettu tiloihin. Opinnäytetyöllä pyritään parantamaan katsomoravintolan viihtyisyyttä, käyttöastetta ja tilojen toimivuutta tilasuunnitelman keinoin.

Yhteyshenkilönä ja työn tilaajana toimii Kouvolan raviradan toiminnanjohtaja Arto Hytönen. Opinnäytetyön ohjaajana toimii sisustusarkkitehti SIO ja tuntiopettaja Satu Hovitie.

2 TUTKIMUSASETELMA

Työn tavoite on konseptitasoinen tilasuunnitelma Kouvolan raviradan katsomoravintolan tiloihin. Suunnitelma käsittelee ja pyrkii kehittämään katsomoravintolan viihtyisyyttä, toimivuutta ja käyttöastetta. Tilasuunnitelman toimivan kokonaisuuden ongelmaratkaisussa käytetään tiedonkeruumenetelmiä, joiden avulla pyritään keräämään tietoa kohteen puutteista, viihtyisyydestä ja tarpeista. Tutkimustyön avulla etsitään vastausta tutkimusongelmiin tutkimuskysymysten kautta (Kananen 2014, 27). Työllä pyritään selvittämään, miten katsomoravintolan viihtyisyyttä saataisiin parannettua, miten tilan käyttöastetta voitaisiin nostaa sekä tilan toimivuutta parantaa.

Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena eli kvalitatiivisena ja määrällisenä eli kvantitatiivisena tutkimuksena. Tiedonkeruumenetelminä opinnäytetyössä ovat havainnointi, vertailu sekä kysely. Tavoitteena on kuvata tutkittava ilmiö, jonka kautta pyritään pääsemään syvälliseen ilmiön ymmärtämiseen havaintojen ja tulkinnan kautta. Määrällisen tutkimuksen lähtötilanne pohjautuu teorioihin ja yleistietoon. Laadullisen aineiston analysointi on prosessina sopeutuva, jonka määrä ja muoto muokkautuu tulosten myötä. (Kananen 2014, 25–28.)

Produktiivinen osuus koostuu katsomoravintolan suunnittelusta piirtämisen ja mallintamisen avulla. Tutkimuksessa saatua tietoa sovelletaan suunnittelutyön lähtökohtana ja ohjaajana. Produktiiviseen työhön kuuluu myös ehdotus tilaan valittavista kalusteista ja värimaailmasta. Tilasuunnitelma on konseptitasoinen ja siinä tehtyjä ratkaisuja ohjaa tutkimustyö. Suunnitelmien pohjalta tilaajan on helppo havaita ratkaisujen pääkohdat ja ideat, ja käyttää niitä hyväksi omassa toiminnassaan.

Suunnitelmaa esitellään pohjapiirroksilla, sekä yksityiskohtia selvennetään 3D-mallinnusohjelmalla tehdyillä visualisointikuvilla. Suunnittelualueeksi on rajattu katsomoravintola tila, jossa on useita suunniteltavia kohtia.

2.1 Teoreettinen ja suunnittelullinen ote

Teoreettisessa osuudessa käydään läpi ja tulkitaan hevosravihistoriaa, ja siinä avataan toiminnan tavoitteita ja ajatusmaailmaa. Lisäksi syvennytään alkupe- räisiin ratkaisuihin ja analysoidaan nykytilannetta rakennusratkaisujen lähtö- kohdista. Referenssikohteiden avulla tehdään vertailevaa tutkimusta. Koh- teista saadaan selville alkuperäisiä ja uudelleen rakennettuja ratkaisuja, jotka toimivat ja edistävät tilojen viihtyisyyttä ja tehokasta käyttöä. Suunniteltavasta katsomoravintolasta kerätään käyttäjäpohjainen tutkimus kyselynä, jonka avulla saadaan tietoon ongelmakohtia käyttäjien näkökulmasta.

2.2 Käsitekartta, viitekehys ja tutkimuskysymys

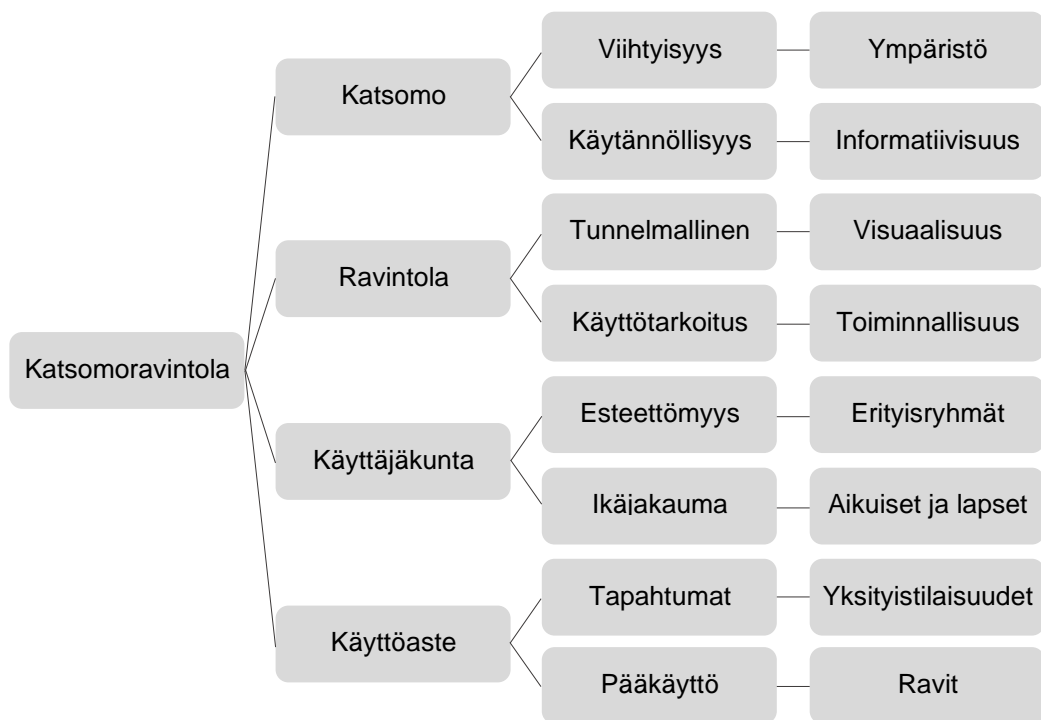
Käsitejärjestelmä auttaa muotoilemaan tutkimuskysymykset, joiden avulla ku- vataan ilmiötä sen oman problematiikkatyyppin sisällä kyseisen aiheen käsit- teillä (Varto 1992, 50–51). Tutkimustyön taustalla on aina tutkimusongelma, joka kirjoitetaan tutkimuskysymykseksi. Tutkimuskysymysten merkitys tutki- mustyön kannalta on tärkeää, koska se ohjaa tutkimusta ja tiedonkeruuta. Tut- kimusongelman muuttaminen kysymykseksi helpottaa ja selkeyttää prosessia. Pääkysymys tarvitsee usein rinnalleen pienempiä yksityiskohtaisempia alaky- symyksiä. Tutkimuskysymyksiin vastataan mahdollisimman laajasti työn em- piirisessä osassa, jossa samalla vastataan tutkimusongelmaan. (Kananen 2014, 35–37.)

Tutkimuksen kannalta käsitekartan ja viitekehysten käyttö on tärkeää, koska ne avaavat ilmiön eri näkökulmista. Näiden merkitys opinnäytetyön onnistu- miseksi kannalta on pakollista, koska näiden avulla tutkimusongelman tekijöitä ja kategorioita voidaan ymmärtää. (Anttila 2014.)

Opinnäytetyön teorian muodostuksen tärkeimmistä työkaluista on käsitekartta, jonka avulla ilmiön käsitteitä hallitaan ja avataan ymmärrettävään muotoon. Käsitekartan avulla tutkimustyön monimutkaisetkin sanat saadaan kuvattua yksinkertaisemmiksi ja helpommin ymmärrettäväksi. Käsitteet ovat luokittelun ja yleistämisen keinoja, joiden avulla avataan teorian tietoperustaa ja rakenne- osia. Käsitteet koostetaan ilmiön asiayhteyksistä, joiden välillä oletetaan ole- van yhteyksiä teoriaan. Käsitteet muodostuvat siis verkoston, joiden välillä val- litsee arvojärjestys. Käsitteet ovat ilmiön ymmärtämisen kannalta tärkeässä

osassa ilmiön kuvaamista. Käsite määrittelyt valitaan aiheen tutkimusongelmasta ja ilmiöistä sekä usein myös tutkimuksen aiheesta. (Kananen 2015b, 102–106.)

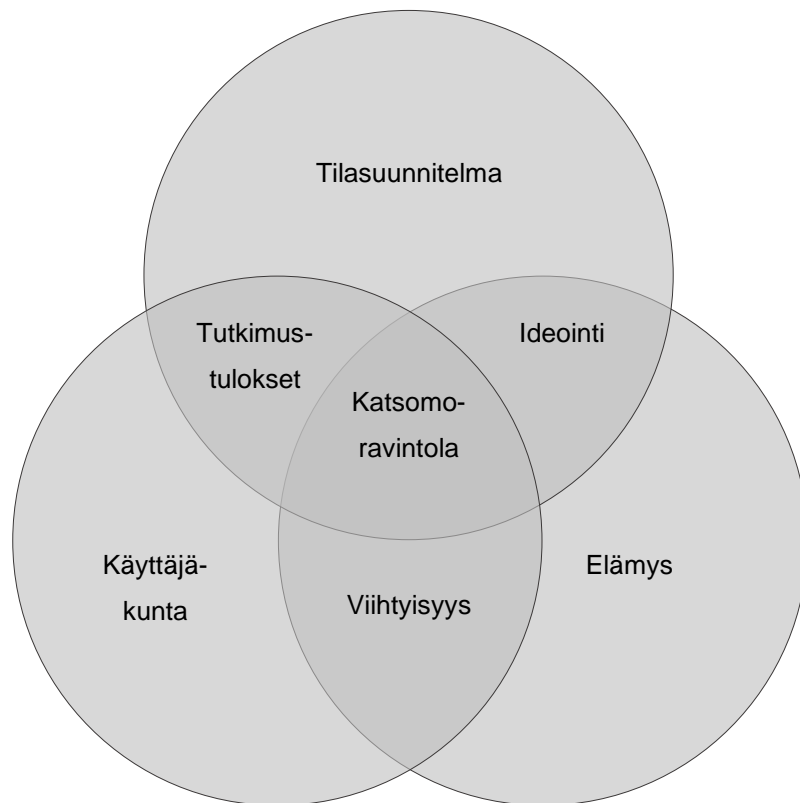
Käsitekartta kuvassa 2 esittää opinnäytetyöhön liittyviä käsitteitä. Käsitekartasta havaitaan opinnäytetyön lähtökohdat vasemmalla, joista haarautuu pienimpiä alakäsitteitä oikealle. Kokonaisuudessaan käsitekartta avaa opinnäytetyön tärkeimmät asiayhteydet, jonka liittyvät opinnäytetyön toteutukseen. Visuaalisen käsitekartan avulla on helppo esittää tutkimustyön pääkäsitteiden ja alakäsitteiden asiayhteydet.

Kuva 2. Käsitekartta (Stedt 2022)

Käsitekartta jakautuu katsomoon ja muihin pääkäsitteisiin, näiden jälkeen jakautuminen jatkuu edelleen pienempiin alakäsitteisiin. Näiden neljän alakäsitteiryhmän jälkeen tulee useampia pienempiä käsitteitä, joiden tarpeet määrittävät suunnittelutyötä. Käsitekartan pohjalta voidaan havaita katsomoravintolan monipuoliset mahdollisuudet ja käyttäjät, jotka määrittävät tilasuunnitelman lähtökohtia ja tarpeita.

Viitekehysten tarkoituksena on avata lopputuloksen kannalta merkittäviä käsitteitä ja suhteuttaa niitä toisiinsa. Viitekehyksessä käsitellään asiakokonaisuuksia, joita on jaoteltu pienimpiin alaryhmiin, joiden välillä oletetaan olevan yhteyksiä. Viitekehys on yleinen asetelma, jolla voidaan esittää ilmiöön ja aiheeseen liittyviä tekijöitä. Viitekehys muodostetaan tutkimuksen teoreettisista lähtökohdista ja asiakokonaisuuksista. Asiayhteyksien kuvaaminen visualisella piirroksella helpottaa hahmottamista ja lisää ymmärrystä tutkimusongelman ja aiheen ympärillä. (Anttila 2014.)

Kuva 3. Viitekehys (Stedt 2022)

Esitetyt päätekijät kuvassa 3. limittyvät niiden välissä kolmioissa, jotka kuvaavat tapaa sulattaa tekijät toisiinsa. Kuvasta on helppo havaita katsomoravintola-aiheen ympärillä olevat ryhmät. Viitekehyksessä tutkimustulokset, ideointi ja viihtyisyys jakautuvat pienemmiksi lähtökohdiksi, joita ovat elämys, käyttäjäkunta ja sisustussuunnitelma.

Opinnäytetyön ratkaisun kokoamista ja prosessointia helpottaa tutkimusongelman muuttaminen tutkimuskysymykseksi. Kysymysten muodostaminen selkeyttää ja pehmittää tutkimuksen kulkua sekä helpottaa vastauksen ymmärrettävyyttä. Tutkimuskysymykset on laadittu käsitteiden määrittämisen jälkeen, joka

kohdentaa kysymykset suoraan ymmärretyn ilmiön ongelmaa. (Kananen 2015b, 55–56.)

Tämä oppinäytetyö pyrkii vastaamaan seuraavaan pääkysymykseen ja alakysymykseen.

Pääkysymys: Miten Kouvolan katsomoravintolan viihtyisyyttä ja toimivuutta voidaan parantaa?

Alakysymys: Miten katsomoravintolan tila suunnitellaan?

Tutkimuskysymysten tehtävä on myös rajata oppinäytetyötä, jotta aihetta voidaan käsitellä riittävällä selkeydellä. Tässä oppinäytetyössä aihetta rajataan tutkimuskysymyksen avulla. Tutkimuskysymykset on laadittu laadullisen tutkimuksen kriteerien perusteella. Oppinäytetyön tavoitteena on suunnitella tilasuunnitelma Kouvolan katsomoravintolan tiloihin, joka parantaa viihtyisyyttä ja toimivuutta.

2.3 Aikaisemmat tutkimukset aiheesta

Suunniteltava kohde on hyvin tyypillinen sisustusarkkitehdin projekti, jonka kaltaisia suunnitellaan nyt ja tulevaisuudessa. Työ tulee tarpeeseen rakennuskannan ikääntyessä. Vanhempien tilojen uudistaminen on suuri osa sisustusarkkitehdin työtä, projekteja on niin julkitilan kuin yksityistilojenkin kohdalla. Tarkemmin kohdennettuna katsomoravintolan suunnitteluun löytyi yksi Oulun ammattikorkeakoulussa toteutettu Tanja Ronkaisen 2019 tekemä oppinäytetyö nimeltään Ravikatsomon suunnittelu. (Ronkainen 2019, 3.)

Oppinäytetyössä suunniteltiin hankesuunnitelman kautta Oulun Äimäraution raviradan nykyiseen katsomorakennukseen laaja tilasuunnitelma. Hankesuunnitelman toisena mahdollisuutena oli rakentaa täysin uusi katsomorakennus. Molempien suunnitelmien tavoitteena oli muutostyö, jonka lopputulos palvelisi mahdollisimman hyvin raviyleisöä, sekä huomioisi myös muut tapahtumat. (Ronkainen 2019, 3, 6–7, 34.)

2.4 Tiedonhankinta ja tutkimusmenetelmät

Pohjatietoa kerätään käyttäen aineistonkeruumenetelmiä, jotka ovat sekundääriaineistoja ja primääriaineistoja. Niiden alaisuuteen kuuluu kuvat, dokumentit, havainnoinnit sekä kyselyt ilmiöön ja aiheeseen liittyen. (Kananen 2015a, 76.)

Tutkimuksessa sekundäärisiä aineistoja ovat referenssikohteista saatavat havainnot sekä kuvallinen materiaali, joita avataan yksityiskohtaisesti tekstissä. Suunnittelukohteesta kerätään primääriaineistoja kyselylomakkeen avulla, jonka tulkinta ja jäsentely selkeyttää kohteen ongelmakohtia. Tiedonkeruussa käytetään hyväksi myös kirjallisuutta ja luotettavilta verkkosivuilta saatavaa materiaalia.

Referenssikohteista saatua kuvallista ja havainnoitua materiaalia vertaillaan ja tilaratkaisuja arvioidaan sekä analysoidaan tekstissä. Ravihistoriaan liittyvän kirjallisuuden avulla pyritään ymmärtämään ja havainnoimaan aihealueen vanhoja lähtökohtia ja tarpeita. Katsomoravintolan käyttäjistä saatua tietoa havainnoidaan ja tulkitaan erilaisten kaavioiden kautta. Käyttäjätutkimuksen tuloksista tehtyjen kaavioiden avulla voidaan havaita kohteen ongelmallisia piirteitä ja suunnittelutarvetta.

2.4.1 Vertaileva tutkimus

Laadullisessa vertailututkimuksessa on tarkoitus osoittaa, miten eri piirteet muodostavat ilmiön ja mikä eri ilmiöiden syntymisessä on yhteistä ja erilaista. Vertailututkimus voidaan jakaa kahteen erilaiseen menetelmään, kuten tapaus tutkimus ja laadulliset tutkimukset. Erona näissä on, että tapaus tutkimus vertailee kahden tapauksen eroja ja laadullinen tutkimus useampaa. Tapaus tutkimuksissa pyritään ajattelemaan, että tapaus on ainutkertainen, mutta useamman tapauksen vertailussa etsitään yhtäläisyyksiä ja kokonaisuymmärrystä. (Räsänen, Anttila & Melin 2005, 58–59.)

Laadullista vertailututkimusta on käytetty tutkimusmenetelmä, koska sen avulla pystytään tuottamaan syvällistä tutkimustietoa. Vertaileva tutkimus tukee ilmiöiden, rakenteiden ja prosessien merkityksiä, ja pyrkii selvittämään,

miten ne on muodostuneet omissa konteksteissaan. (Räsänen, Anttila & Melin 2005, 58–59.)

2.4.2 Kyselytutkimus

Kyselytutkimus on tapa kerätä ja tarkastella tietoa erilaisista ilmiöistä, kuten yhteiskunnasta, ihmisten toiminnasta, mielipiteistä, asenteista tai arvoista. Kyselytutkimuksessa ilmiön tutkija esittää vastaajalle tai käyttäjäkunnalle kysymyksiä kyselylomakkeen avulla. Kyselytutkimus soveltuu usean tutkimuksen mittausvälineeksi, joita voivat olla esimerkiksi yhteiskunnallinen kysely, käyttäytymiskysely, mielipidekysely, katukysely, soveltuvuuskyseily tai palautekyseily. Haastattelututkimus on myös kyselymenetelmän muoto, erona on, että kyselylomaketutkimuksessa vastaajan on toimittava omillaan ilman haastattelijan mahdollisia selvennyksiä. (Vehkalahti 2014, 11–12, 20.)

Kyselytutkimus on enimmäkseen määrällistä tutkimusta, jossa sovelletaan pääasiallisesti numeraalisia arvoja. Kyselyssä voidaan pyytää lisäksi täydentäviä vastauksia kirjoittamalla, joita ei voi järkevästi ilmaista luvuilla. Kyselytutkimuksessa on tärkeää huomioida vastauslomakkeessa käytettyjen mittareiden luotettavuutta ja kuvaustarkkuutta. Esimerkiksi mielipiteiden, asenteiden sekä arvojen tulkitseminen ei ole helppoa. Mittareilla tarkoitetaan vastaajalle määritettyjä vastausvaihtoehtoja kyselylomakkeessa. Kyselytutkimuksessa mittareiden avulla tutkijalle sekä vastaajalle saadaan avattua vastausten ja väitteiden kokoelma helpommin ymmärrettävään muotoon. (Vehkalahti 2014, 12–13.)

Vaikka kysymykset ovat sanallisia, itse vastauksia analysoidaan numeraalisesti esimerkiksi erilaisten kaavioiden ja piirrosten avulla. Kyselyissä kertyy materiaalia, josta voidaan piirtää kaavioita ja taulukoita. Lisäksi tiedosta pystyy tulkitsemaan tärkeitä seikkoja. Saatua aineistoa on järkevää silmäillä läpi ennen kuin tekee johtopäätöksiä, koska sen avulla havaitsee kyselyn puutteellisuuden. Taulukko on hyvä tapa esittää kahden tekijän välisiä yhteyksiä ja vaihtelutasoja. Vastaavat tiedot voi ilmaista myös kuvallisesti pylväsdiagrammeina. (Vehkalahti 2014, 51–52, 68.)

Kyselytutkimuksen avulla saavutettujen vastausarvojen ja mielipiteiden luotettavuutta on hyvä arvioida. Tutkimustulosten luotettavuuteen ja laatuun vaikuttavat useat tekijät, kuten sisällölliset, tilastolliset, kulttuuriset, kielelliset ja teknilliset seikat. Kysely on ainutkertainen, joten kyselytutkimuksen kysymykset ja väitteet tulee laatia huolellisesti. (Vehkalahti 2014, 40.)

3 KOUVOLAN RAVIRATA

Valkealan Hevosystäväinseura ry:n perustamisesta on merkintöjä vuodelta 1906, jolloin Valkealan kunnanlääkäri haki silloisille seuran säännöille hyväksynnän Viipurin Läänin kanslialta. Perustettaessa seuran kotipaikkana oli Valkeala, joka myöhemmin vaihdettiin Kouvolaaksi. Valkealassa ravikilpailuja oli pidetty ainoastaan jääradalla, koska Valkealasta ei kesäradalle löytynyt paikkaa. Kesäradan tullessa ajankohtaiseksi seura osti Kouvolaan maa-alueen, ja sen ympäristöstä lisäksi myöhemmin pienempiä maa-alueita. Toiminnan alkuvuosina radalla ei ollut rakennuksia, mutta toiminnan kehittyessä rakennettiin tuomari- ja ajanottopaviljonki. Myöhemmin rakennettiin myös vahtimestarin asunto, varastorakennus ja lipunmyyntikoppi. Vuonna 1948 radalle rakennettiin uusi ravintolapaviljonki, lisäksi keskikentälle rakennettiin totoautomaattien lisääntyessä uusi kioskirakennus. Ajan kuluessa ja rakennusten käyttöön täytyessä osa rakennuksista purettiin. 1960-luvulla katsottiin tarpeelliseksi rakentaa uusi nykyaikainen katsomoravintolarakennus, joka valmistui 30.9.1971 ja on edelleen samalla paikalla. Myöhemmin rakennusta laajennettiin ja rakennus näkyy kuvassa 4, jonka jälkeen muutaman vuoden päästä rakennettiin radalle tallirakennukset. (Hannola 2005, 7–25.)

Kuva 4. Kouvolaan raviradan katsomoravintolan julkisivu (Stedt 2023)

Kouvolaan raviradan perustamisen jälkeen harjoitetaan samalla paikalla edelleen ravitoimintaa Valkealan Hevosystäväinseura ry:n ylläpitämänä. Kouvolaan ravirata on Suomen toiseksi pisimpään samalla paikalla ravitoimintaa harjoittanut ja kilpailuja runsaasti järjestänyt ravirata. Suurin osa raviradan käyttäjistä koostuu pääasiassa vierailevista asiakkaista, mutta lisäksi mukana on myös valmentajia, ohjaajia sekä hevosten hoitajia. (Suomen Hippos 2021.)

3.1 Ravien historiaa

Suomessa raviurheilun historia ulottuu hyvin varhaiseen aikaan. Ensimmäisistä hevoskilpailuista löytyy merkintöjä vuoden 1817 lehdestä. Ensimmäisenä virallisena ravikilpailuna pidetään Kuopiossa 1850–1854 vuosina järjestettyjä kilvanajoja. Kuopion lisäksi muualla Suomessa järjestettiin satunnaisesti hevoskilpailuja. Kuitenkin Krimin sota ja nälkävuodet 1850-1860-luvulla pysäyttivät lajin kehityksen. (Pesu 2008, 184–186.)

Myöhemmin 1850-luvun jälkeen valtiovalta kiinnostui raviurheilusta ja uskoi sen kehittämisen parantavan hevosten hoitoa, kasvatusta sekä jalostusta. Valtion rahoittaman hevostoiminnan myötä löydettiin nopeasti joukosta parhaimmat hevosyksilöt ravitoimintaan. Urheilukulttuuri lähti vakiintumaan valtion ra-

hoittamien kilpailujen myötä, ja vuosien edetessä ravitoiminta alkoi kerätä ympärilleen yhä enemmän yleisöä. Vuonna 1884 pidettiin Hämeenlinnassa ensimmäistä kertaa suuret orikilpailut, joista myöhemmin kehittyi suuren yleisön ravitapahtuma Kuninkuusravit. (Pesu 2008, 186–188.)

Raviurheilun suosion myötä 1900-luvulla useammalle paikkakunnalle rakennettiin hevosille juoksuratoja. Lajin kasvamisen myötä myös hevosten jalostamistaso nousi, joka pakotti hevosten kantakirjojen luomiseen. Urheilutoiminnan ympärille alkoi muodostumaan organisaatio ja kansainvälistyminen tuli mahdolliseksi. Toimintaan tulivat mukaan eri paikkakuntien seurukset sekä ylläpitäjät. Suuresta raviurheilun suosiosta huolimatta ravitoiminnan kehittymistä hidastivat aluksi 1920-luvun lama, ja sen jälkeen sotavuosien vaikutus ja pakotteet. Toiminta palasi hiljalleen ennalleen. (Pesu 2008, 188–191.)

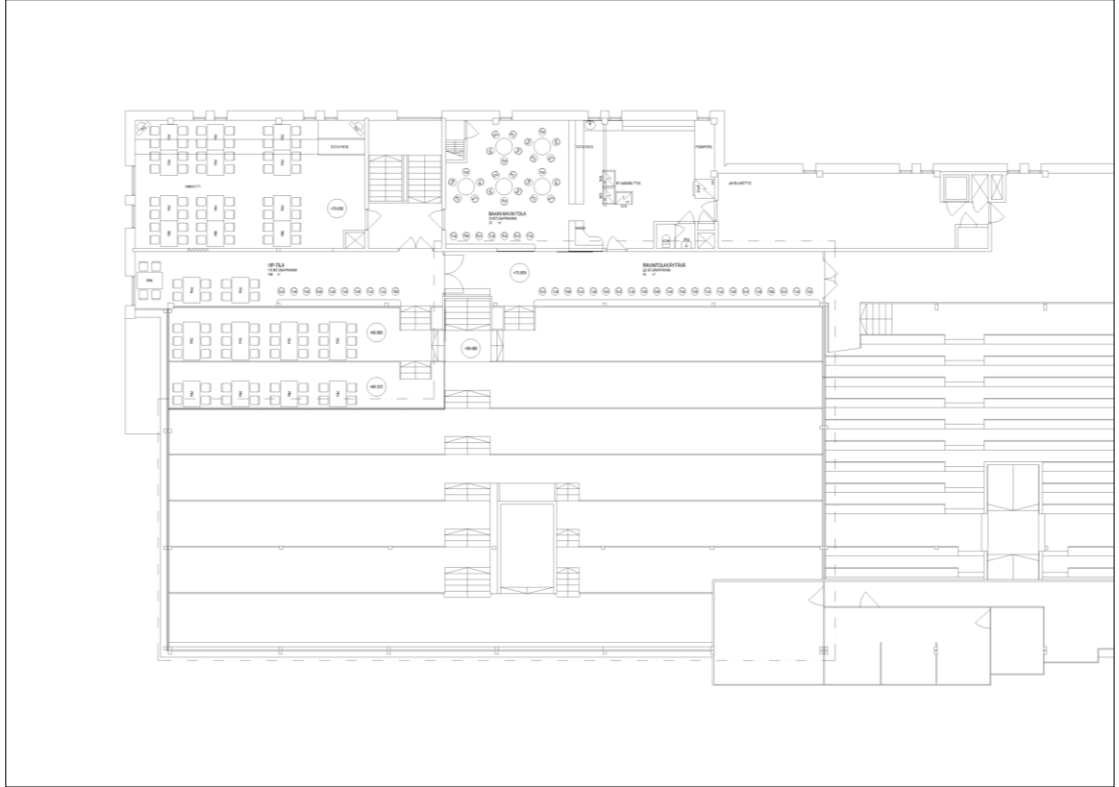
Uudelleen 1940-luvun lopulla toiminnan ylös ajamisen jälkeen Suomeen saapuivat ensimmäiset lämminverihevoset, joiden positiivinen vaikutus elävöitti ja kasvatti raviurheilua. Kasvun myötä hevoset alkoivat menestyä kilpailussa, mikä kehitti vedonlyöntiä ja siihen liittyviä säännöksiä, voittoja sekä suosiota. Vedonlyönnin kiinnostus keräisi ravien ympärille ennätysmäärän yleisöä vuonna 1977. Toiminnan kasvaminen ja kehittymien jatkui johdonmukaisesti 90-luvulle asti, jonka jälkeen lama jarrutti nousujohdetta ja uutena tekijä mukaan tuli veikkauksen Totopeli. (Pesu 2008, 191–202.)

Toiminnan tullessa 2000-luvulle alkoi yleisön määrä olla laskusuhdanteinen, ja joka myöhemmin tasoittui ja on siitä lähtien pysynyt lähes tasaisena. Myöhemmin raviradat jaettiin maakunnittain. Nykypäivänä vedonlyönti on keskittynyt verkkoon sähköiseen muotoon, sekä ravikäytäntöihin ja säännöksiin on tullut runsaasti uudistuksia. (Pesu 2008, 202–205.)

3.2 Lähtökohdat ja suunnitelman tavoitteet

Suunnittelukohde on suotuisa uudelle tilasuunnitelmalle, koska katsomoravintolan ilmeeseen on helppo ottaa vaikutteita muista onnistuneista katsomoravintoloiden tilaratkaisuista. Lähtötilanteesta haasteellisen tekee porrasmainen katsomoravintolan rakenne, joka rajaa omalta osaltaan muutostyön laajuutta. Suunnittelualue esitellään katsomoravintolan pohjapiirroksessa, joka näkyy

kuvassa 5. Pohjapiirrokseseen on rajattu pistekatkoviivalla muutosalue eli katsomoravintola, ja siinä ei näy irtokalusteita. Kokonaisuudessaan pohjapiirros ja rakennus näkyy liitteessä 1.

Kuva 5. Kouvolan katsomoravintolan pohjapiirros (Insinööritoimisto R. Kajander Oy 2001)

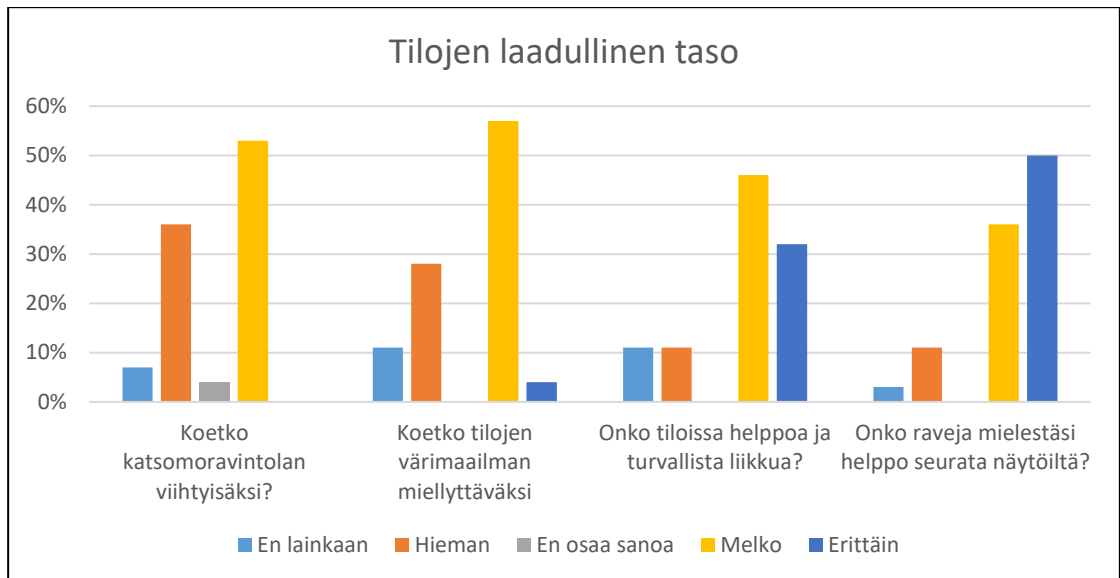
Katsomoravintolan yleisilme on alkuperäiseltä olemukseltaan sinivalko-tee-mainen sekä kalustukseltaan kevyt. Tilan tunnelma tulee hyvin ilmi kuvasta 6, jossa näkyy katsomoravintola alimmalta tasanteelta ylöspäin kuvattuna. Lattiamateriaaleina tasanteilla on hiljattain uusittu beige laminaatti ja portaissa sekä alimmalla tasanteella alkuperäinen muovimatto. Ravien seuraamista varten tilan keskiosassa on valkokangas ja sen lisäksi tilaan on sijoitettu runsaasti näyttöjä. Istuimet ovat pyöreälinjaiset, harmaarunkoiset ja sinisellä kankaalla verhoillut. Pöydät ovat putkirunkoisia ja niissä on tammiviilupintaiset kansilevyt, istuinryhmät ovat neljälle ja kuuden henkilölle. Alakatossa näkyvät kookkaat mäntyiset kattopalkit sekä valkoiset akustiikkalevyt.

Kuva 6. Kouvolan raviradan katsomoravintolan alimmalta tasanteelta oikealla (Stedt 2023)

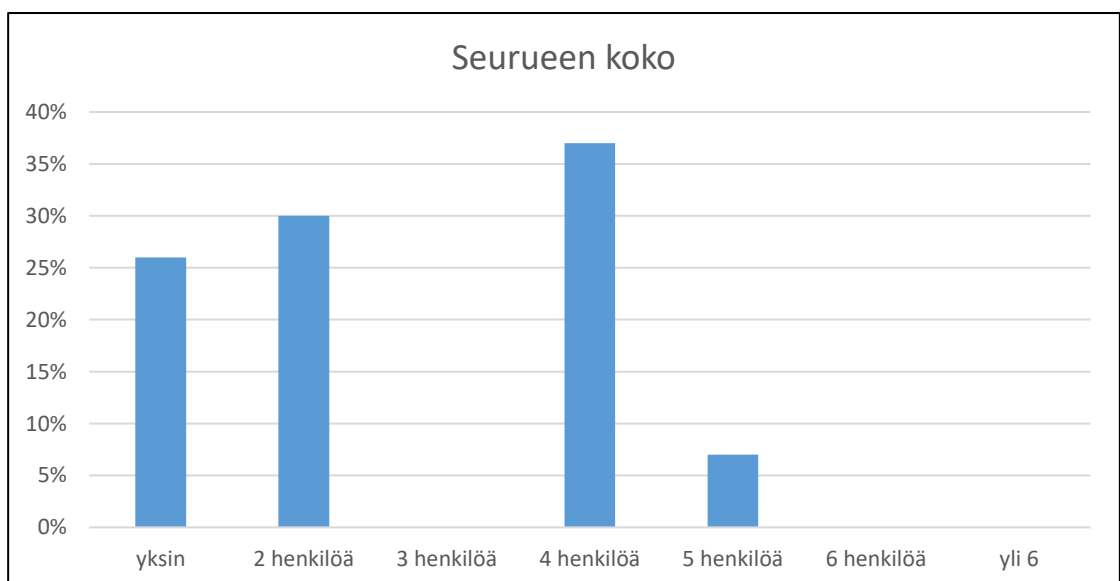
3.3 Tutkimuskysely Kouvolan katsomoravintola

Katsomoravintolan tiloissa vierailleville asiakkaille toteutettiin kyselytutkimus kyselylomakkeen avulla. Kyselylomake on nähtävissä liitteessä 2. Kyselyllä kerättiin tietoa tilojen käyttäjien kokemuksesta tiloihin liittyen. Lomakekyselyllä kerättyjä aineistoja voidaan helposti tulkita sekä kerättyä tietoa voidaan helposti kvantifioida (Tuomi ja Sarajärvi 2009, 74). Kyselylomakkeessa kysyttiin asiakkaiden kokemusta katsomonravintolan viihtyisyydestä, turvallisuudesta, ravien seuraamisesta ja pöytien varusteista. Tutkimuksessa selvitettiin myös vastaajan ikäryhmää, seurueen kokoa ja osallistumisaktiivisuutta. Kuvassa 7 näkyy tutkimuskyselyn tietyistä osa-alueista saadusta materiaalista koostettu taulukko, josta ilmenee selkeästi kokemus katsomoravintolasta.

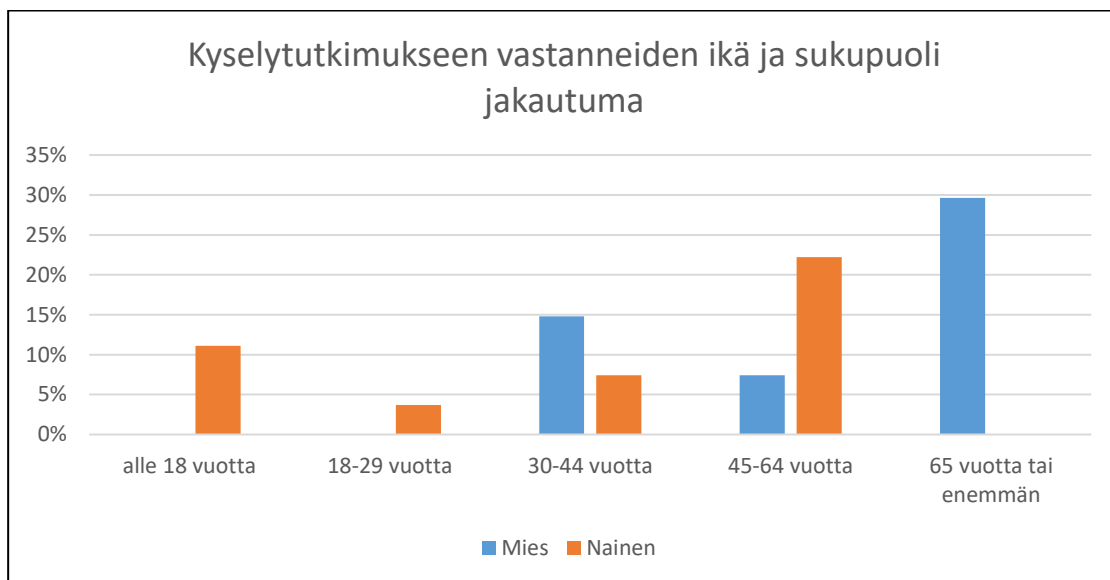
Kuva 7. Taulukko kyselytutkimuksesta saadusta materiaalista, tilojen laadullinen taso (Stedt 2022)

Katsomoravintolan tiloja suunniteltaessa on tärkeää määrittää tilantarve asiakkaiden kannalta. Kyselytutkimuksen avulla kerätystä tiedosta on koottu seuraan koosta taulukko, joka näkyy kuvassa 8. Taulukosta voi havaita selkeästi enemmistön kokoontuvan neljän hengen seurueella, mutta joukosta löytyy myös yhden, kahden ja viiden hengen seurueita. Seurueiden koko on merkittävä tekijä kalustejärjestyksen kannalta. Kyselytutkimuksesta saatiin selville myös osallistumisaktiivisuutta, jonka mukaan suurin osa kävijöistä vierailee joko kaisena tai joka toisena ravipäivänä katsomossa.

Kuva 8. Taulukko kyselytutkimuksesta saadusta materiaalista, seurueen koko (Stedt 2022)

Kuvan 9. tauluko havainnollistaa vastaajien ikäjakaumaa. Ikäjakaumassa on selkeästi havaittavissa hajontaa. Painotus on selkeästi keski-ikäisissä, yli 45-vuotiaissa, mutta kyselyyn vastaajia oli kaikenikäisiä. Miesten ja naisten määrä vastaajista on yhteenlaskettuna lähes sama. Katsomoravintolan käyttäjäkunta on hyvin monipuolista, mikä tulee ottaa huomioon tilasuunnittelussa.

Kuva 9. Taulukko kyselytutkimuksesta saadusta materiaalista, kyselytutkimukseen vastanneiden ikä ja sukupuoli jakautuma (Stedt 2022)

Kokonaisuudessaan kyselytutkimuksen perusteella voi päätellä, että tilojen käyttäjien mielestä viihtyisyys ja värimaailmaa palvelevat keskimääräisellä tasolla. Viihtyisyys ja värimaailma eivät kuitenkaan täytä kaikkia vaatimuksia. Käyttäjät kokevat, että raveja on suhteellisen helppo seurata näytöiltä sekä tiloissa liikkuminen on helppoa ja turvallista. Käyttäjien on siis helppo seurata raveja, mutta tiloissa liikkuminen tuottaa hieman haasteita. Pääasiallinen seuruekoko on neljä henkilöä, jota tämänhetkinen kalusteryhmitys palvelee hyvin. Vastanneiden joukosta noin puolet olivat ravipäivässä pienemmällä seurueella, jollaisia ei tämänhetkisessä kalusteryhmityksessä ole huomioitu ollenkaan.

Haasteita tiloissa liikkumiseen voi aiheuttaa opasteiden puuttuminen tai tilan hahmottaminen. Viihtyvyyteen ja värimaailman miellyttävyyteen vaikuttavat suurimmalta osalta myös kalustevalinnat, kalusteryhmitykset ja ennen kaikkea värivalinnat.

Suunnitelman tavoitteena on suunnitella katsomoravintolan tiloista viihtyisät ja toimintaa tukevat, ottaen huomioon toiminnan kannalta kustannustehokkaat muutosratkaisut. Tilassa konkreettisia suunnittelukohteita ovat värimaailma, alakatto sekä kalusteet ja niiden asettelu. Kaikessa suunnittelussa tulee myös ottaa huomioon tilojen oheistoiminta. Suunnittelulla haetaan enemmän kontrastia ja tunnelmaan olohuonemaisuutta, sekä lämmintä kotoisaa tunnelmaa. Opinnäytetyö tuottaa konseptitasoisen tilasuunnitelman katsomoravintolan tiloista, jota Kouvolan ravirata voi hyödyntää valitsemissaan määrin tilojen päivityksen yhteydessä.

4 REFERENSSIKOHTEIDEN VERTAILU

Referenssikohteiksi valikoitui kolme erilaista raviratakeskusta Suomesta ja yksi Ruotsista, joiden välisessä vertailussa huomiottiin värimaailmaa, kalusteiden sijoittelua ja tilan käyttöä. Suomessa suurin osa raviratojen rakennuksista on niiden perustamisvuosilta, joten Suomessa ei ole uudiskohteita. Viimeisin rakennettu kohde on Ylivieskan ravirata vuodelta 1984 (Ronkainen 2019, 20). Ensimmäinen referenssikohde on Teivon ravikeskus Ylöjärvellä, jonka tiloihin on osittain toteutettu uudistuksia. Toinen kohde on Jokimaan ravikeskus Lahdessa, jonka tiloissa näkyy ravintolakatsomon alkuperäinen toteutus. Kolmas kohde on Vermo Areena Espoo, joka on asiakaspaikkamäärältään Suomen suurin katsomoravintola (Suomen Hippos 2021). Neljäs kohde on Åby Arena Ruotsissa Mölndalin kunnassa, jonka uusi ja laaja ravikeskus on avattu vuonna 2019 (Åby Arena 2019).

Ruotsin kohdetta havainnoitiin valokuvien ja tekstin perusteella, joita on saatu sekä yrityksen verkkosivuilta että sosiaalisen median profiilista. Lisäksi kuvalista materiaalia tallennettiin tilojen varaupalvelun kautta. Kohteen arviointikriteerit sekä menetelmät olivat vastaavat kuin kotimaan kohteissa, joita esitellään seuraavassa kappaleessa.

Jokaisessa kotimaan referenssikohteessa täytettiin havainnointilomake, jonka avulla vertailtiin tilaratkaisujen ja visuaalisten toteuttamisratkaisujen toimivuutta. Havainnointilomake näkyy liitteessä 3. Kohteissa havainnoidut seikat ovat valaistus, värimaailma, käyttäjäkunta, kalusteet, näytöt, kulkuväylät sekä

katto-, lattia- ja seinäpinnat. Kohteiden ratkaisuja on dokumentoitu valokuvamallalla. Kuvien avulla on helppo havaita ja ymmärtää, kuinka hyvin tai huonosti rakennusratkaisu toimii tilassa ja palvelee sen käyttäjiä. Referenssikohteissa otettuja kuvia analysoidaan perusteellisesti ja pyritään löytämään toimivat ratkaisut.

4.1 Teivo ravikeskus Ylöjärvi

Teivon ravikeskus sijaitsee Tampereen ja Ylöjärven välissä Ylöjärven Vihattulan kaupunginosassa. Teivo järjestää Suomessa toiseksi eniten ravipäiviä, mikä tekee raviratakeskuksesta alallaan aktiivisen toimijan (Suomen Hippos 2021). Referenssikohteena Teivon ravintolakatsomo on hyvä, koska aktiivisen toiminnan myötä on helppo havaita sekä epäkohtia että toimivia ratkaisuja. Tiloihin on tehty myös osittain uudistustöitä, jotka erottuvat edukseen antaen tyylikkyyttä ja vaihtelevaa kerroksellisuutta.

Kuvasta 10 voidaan havaita ravintolankatsomon yleisilme. Tila näyttää ensi silmäykseltä hyvin värikkäältä ja persoonalliselta, ja siellä on useampaa eri asetelmaa ja tekstuuria. Kokonaisvärimaailma koostuu harmaasta, oranssista, sinisestä, ruskeasta, kultaisesta ja kuparin sävystä. Värimaailma ja sen painotus toimivat tuoden ravintolankatsomoon kotoisuutta ja eloisuutta.

Kuva 10. Teivon ravikeskus Ylöjärvi alimmalta tasanteelta (Stedt 2022)

Ravintolakatsomon tilojen valaistuksen tunnelma ja suuntaus on ratkaistu poikittaisilla loisteputkivalaisimilla alakatossa istumissuuntaan nähden, ja pöytiin asennetuilla lukuvaloilla. Valaistusratkaisun toteutus tulee hyvin ilmi kuvassa 11, josta voi samalla havaita tummaruskeiden kattopalkkien antavan tilaan hieman raskaan oloisen tunnelman. Valaistusratkaisu on toimiva ja valoteho on pöydissä riittävä. Valaistus on suunnattu katosta suoraan alaspäin pöytäpintoihin, ollen melko tyypillinen valaistusratkaisu katsomoravintoloille. Alakattoon on asennettu valkoiset akustiikkapaneelit.

Kuva 11. Teivon ravikeskus Ylöjärvi alakatto (Stedt 2022)

Katsomoravintolan pääasiallinen kalustusjärjestys on tarkoitettu neljän hengen seurueille. Alimmalla tasolla on lisäksi myös isommille seurueille kuuden hengen pöytäryhmiä. Istuinrivien välitasojen kaiteet ovat harmaat ja umpinaiset, mikä luo pöytiin yksityisyyttä. Pöytien läheisyydessä on sähköpistokepaikka, joka mahdollistaa esimerkiksi älylaitteiden latauksen. Kuvassa 12. näkyy kalusteiden pyöreälinjainen muotokieli ja oranssi, sininen ja harmaa värimaailma. Lattiamateriaali on ruskea laminaatti, joka on kattopalkkien värimaailman kanssa yhdistävä tekijä. Asiakaspajoilta on suora näkymä seurattaville näytöille, joita on sijoitettu tasaisin välein istumiskorkeuden muuttuessa.

Kuva 12. Teivon ravikeskus Ylöjärvi tasanteelta pöytäryhmistä (Stedt 2022)

Teivon katsomoravintolaan oli tehty osittaisia uudistustöitä hiljattain. Muutoksia ovat olleet katsomon keskivaiheilla kuvassa 13. näkyvät kopit. Kopit ryhmittävät hyvin katsomonravintolan alkuperäistä järjestystä luoden asiakkaille monipuolisempia ja yksityisempiä kokoontumismahdollisuuksia. Uudistustyöalueella värimaailma mukaillee ruskeaa, harmaata ja oranssia väriteemaa.

Kuva 13. Teivon ravikeskus Ylöjärvi tasanteelta kopeista (Stedt 2022)

Tiloissa liikkuminen on turvallista, mutta opasteet ovat hieman puutteelliset. Selkeiden kulkureittien avulla tiloissa on kuitenkin helppo suunnistaa. Kokonaisuutena Teivon ravikeskuksen ravintolakatsomon tilat tuntuvat toimivilta ja viihtyisiltä, mikä tekee ravien seuraamisesta helppoa ja miellyttävää.

4.2 Jokimaan ravikeskus Lahti

Jokimaan ravikeskus sijaitsee Lahdessa. Ravikeskuksessa järjestetään ravien lisäksi paljon pieniä tai suurempiakin perhe- ja ulkoilmatapahtumia (Suomen Hippos 2021). Referenssikohteena Jokimaan ravikeskus on hyvä sen alkuperäisen ilmeen ja monipuolisen käyttötarkoituksen vuoksi. Katsomoravintolan tilat ovat pääosin täysin alkuperäisessä kunnossa, joten niissä näkyvät rakentamisajan ratkaisut ja tunnelma.

Ensisilmäyksellä katsomoravintolan tiloista välittyy rauhallisuus ja seesteisyys, jota vahvistaa tilan värimaailma. Katsomoravintolan ilme tulee hyvin ilmi kuvasta 14. Tilassa pääasiallinen värimaailma on vaaleanharmaa, valkoinen, punainen, violetti ja keltainen puu, joista käytetyin väri on vaaleanharmaa. Katsomoravintolan rakenne on järjestelmällinen ja säännöllinen, joka tekee katsomoravintolan yleisilmeestä siistin ja linjakkaan.

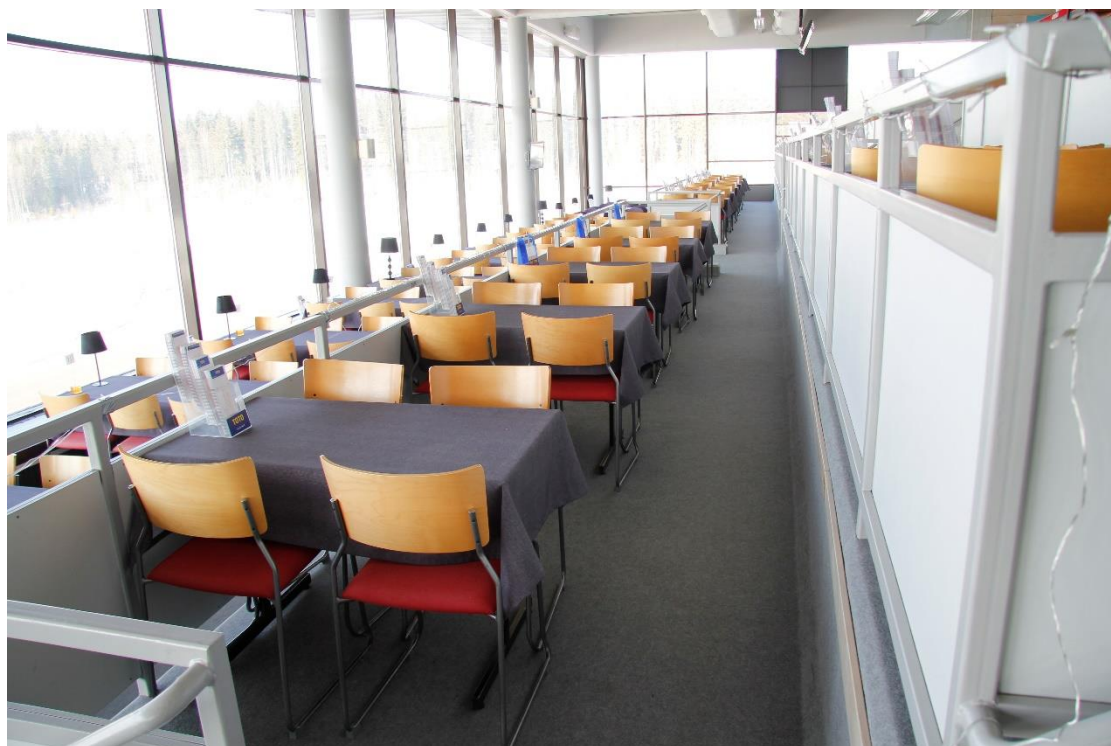
Kuva 14. Jokimaan ravikeskus Lahti alimmalta tasanteelta (Stedt 2022)

Katsomoravintolan alakatossa on näkyvillä leveät poikittaiset ilmastointiputket ja pitkittäiset kattopalkit. Alakatto on värimaailmaltaan vaalea, jonka voi havaita kuvasta 15. Valaistus on ratkaistu poikittain asennetuilla loisteputkivalaisimilla, jotka on asennettu kiinni ilmastointiputkiin. Alimmalla tasanteella pöydissä on lisäksi lukuvalot. Valaistus on suunnattu alakatosta suoraan pöytäpinnoille, ja se on riittävää. Väriltään valkoinen kattorakenne tuo tilaan valoisuutta ja keveyttä. Alakaton tasaisille pinnoille on asennettu akustiikkapaneeleita.

Kuva 15. Jokimaan ravikeskus Lahti alakatto (Stedt 2022)

Jokimaan katsomoravintolan kalustejärjestys keskittyy tasaisesti neljän hengen ja kuuden hengen seurueen pöytäryhmiin. Kalusteiden pääasiallinen värimaailma koostuu punaisesta, koivusta sekä harmaasta. Tila on yleisilmeeltään kolkko, mutta kalusteiden korostusvärit hieman virkistävät tilaa, kuten kuvasta 16 voi helposti havaita. Tasanteiden kaiteet ovat levytetty umpinaisiksi, mikä antaa pöytiin hieman yksityisyyttä. Lattiamateriaalina on harmaa kokolattiamatto, joka yhdistyy kaiteiden ja portaiden värimaailmaan sulavasti. Pöydästä on suora ja selkeä näkyvyys seurattaville näytöille.

Kuva 16. Jokimaan ravikeskus Lahti tasanteelta pöytäryhmistä (Stedt 2022)

Alatasanteen leveys mahdollistaa useita kuuden hengen pöytäryhmiä, mikä antaa katsomoravintolaan runsaasti lisää asiakaspaikkoja. Tasanteella yleisvärimaailmaan tulee lisäksi mukaan violetin sävyjä. Rungas samanlaisten pöytien määrä saa aikaan hieman ahtaan ja monotoonisen tunnelman, mikä on havaittavissa kuvassa 17. Keskellä katsomon alaosa on myös pieni esiintymislava, joka kaventaa kulkuväylää, mutta samalla katkaisee pöytäjonon.

Kuva 17. Jokimaan ravikeskus Lahti alimmalta tasanteelta pöytäryhmistä (Stedt 2022)

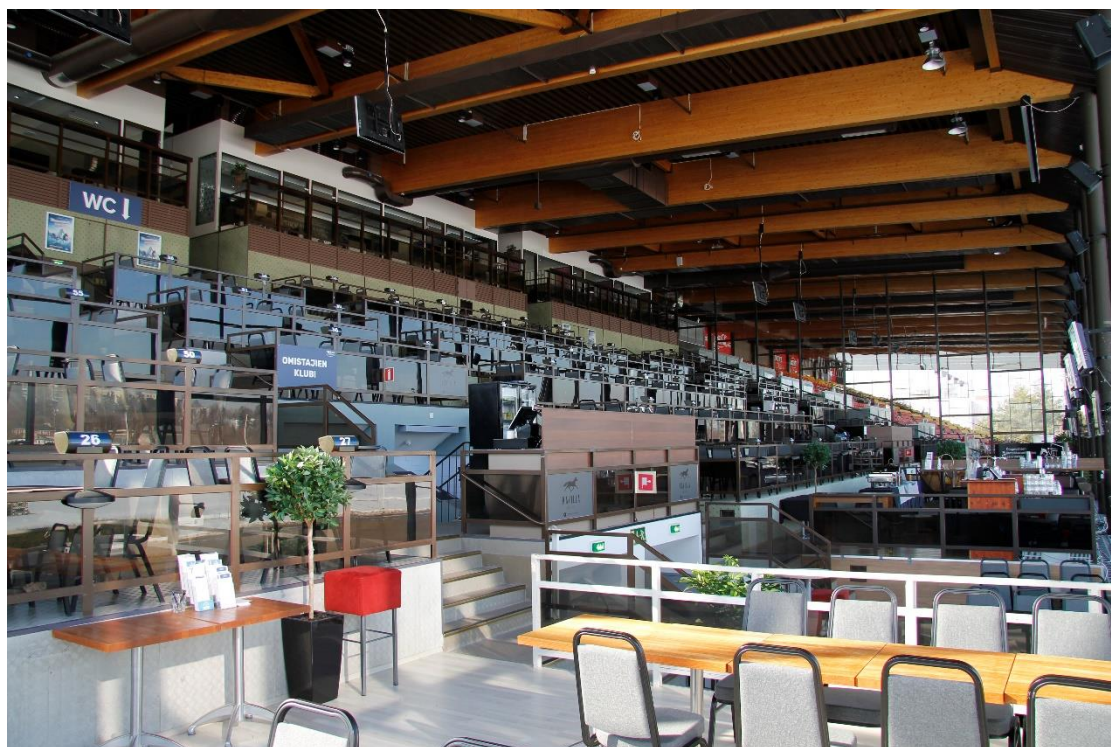
Jokimaan ravikeskuksen katsomoravintola on rakenteeltaan hyvin säännöllinen, koska tiloissa käytetään toistuvasti samoja toimivia ratkaisuja. Hyvin vaa- lea värimaailma luo tilaan rauhallisen ilmapiirin. Näkyvillä olevat opasteet te- kevät tiloissa liikkumisesta helppoa ja selkeää. Kokonaisuudessaan katso- moravintola palvelee hyvin sen monipuolisia käyttötarkoituksia yksikertaisuudellaan ja rakenteellaan.

4.3 Vermo Areena Espoo

Vermo on Suomen pääravirata ja asiakaspaikkamäärältään suurin. Vermo Areena sijaitsee keskeisellä paikalla Uudellamaalla, tarkemmin Helsingin ra- jalla Espoossa ja sinne on hyvät liikenneyhteydet julkisella liikenteellä tai au- tolla. Vermon tiloissa järjestetään ravien lisäksi paljon muita tapahtumia ja yk- sityis- sekä yritystilaisuuksia, joihin tilat tarvittaessa muokkautuvat (Suomen Hippos 2021). Referenssikohteena Vermon katsomoravintola on hyvä sen suuren asiakaspaikkamäärän sekä monipuolisten tilojen osalta. Tilat ovat kun- noltaan kaikilta osin lähes alkuperäisessä kunnossa. Tilan opasteita ja varus- teita on kuitenkin aikojen saatossa päivitetty.

Vermon ravintolakatsomo näyttää ensisilmäykseltä hyvin tasokkaalta ja eks- klusiiviselta kokonaisuudelta. Värimaailmaltaan katsomoravintola on tumman

sävytteinen, mutta kuitenkin valoisa ja huokuu eloisuutta. Päävärimaailma koostuu harmaasta, mustasta, punertavasta puusta ja ruskeasta, jotka tekevät värikartasta maanläheisen. Tilan rauhallinen ja laadukas tunnelma tulee hyvin ilmi kuvassa 18, jossa katsomo näkyy kokonaisuudessaan. Perusrakenteeltaan katsomoravintola on hyvin klassinen, ja sen ilmettä täydentää lasitetut savunharmaan kaiteet.

Kuva 18. Vermo Areena Espoo alimmalta tasanteelta (Stedt 2022)

Katsomoravintolan yleisin kalustusjärjestys on tarkoitettu neljän hengen seurueelle. Kalusteiden värimaailma on tumma, kuten kuvasta 19 käy ilmi. Pääväriä on käytetty harmaata ja mustaa. Lattiamateriaalina on käytetty alumiinista kyynellevyä, jonka rosainen kuvio tekee lattiasta eläväisen. Kaiteiden rungot ovat ruskeat ja niiden umpipanelointi on toteutettu savunharmaalla lasilla. Laistutus antaa pöytään hyvin yksityisyyttä, luoden samalla myös valoisuutta. Pöydissä on myös lisävalaistukseksi lukuvalo. Pöydästä on helppo seurata näyttöjä, jotka on sijoitettu katsomon keskivaiheille sekä ulkoseinäpinoille.

Kuva 19. Vermo Areena Espoo tasanteelta pöytäryhmistä (Stedt 2022)

Tilan alakatossa näkyy punertavat mäntyiset kattopalkit, joiden yhteydessä on myös mustia ilmanvaihtoputkistoja ja muuta yleistekniikkaa. Katsomoravintolan valaistus on ratkaistu pyöreillä pistemäisillä valaisimilla alakatossa ja niiden säännöllinen sijoittelu tuottaa tasaisen valaistuksen. Alakaton värimaailma on tumman ja punertavan männyn yhdistelmä, joka sopii hyvin yhteen muun sisustuksen kanssa. Alakaton värimaailma ja ilme käy ilmi kuvasta 20. Kattopinta-alan tasaisia pintoja peittää tummanruskea aaltopellitys.

Kuva 20. Vermo Areena Espoo alakatto (Stedt 2022)

Vermo Areenan monipuolisia käyttötarkoituksia mahdollistaa kuvassa 21 näkyvä suurempi asiakaspaikkakokonaisuus. Kalusteet on järjestetty kahdeksan hengen kokonaisuuksiksi ja pienimmiksi kolmen hengen ryhmiksi. Katsomora-vintolasta löytyy runsaasti erilaisia kokoontumistiloja, jotka mahdollistavat asiakkaille monipuolisia oleskeluratkaisuja. Alimmalla tasolla värimaailmassa on myös punaista ja vihreää, joka luo rentoa ja kodikasta tunnelmaa.

Kuva 21. Vermo Arena Espoo alimman tasanteen pöytäryhmistä (Stedt 2022)

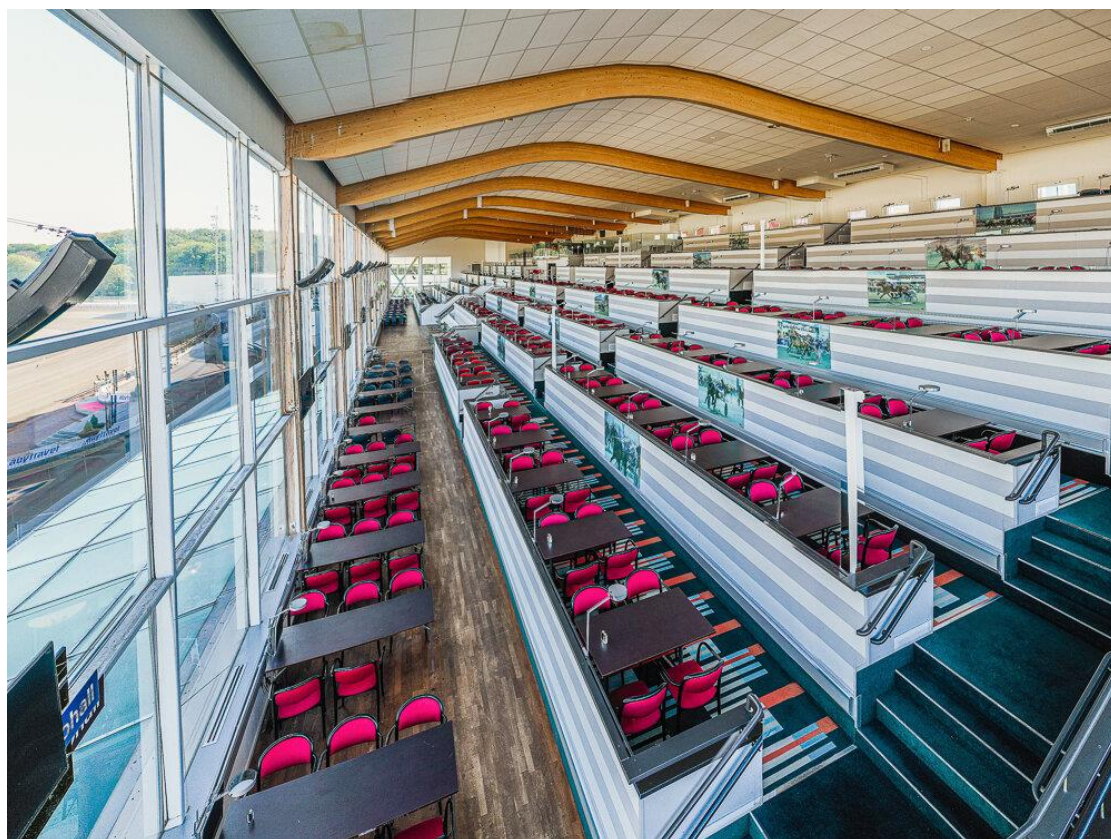
Vermon Areena on kokonaisuudessa hienovarainen luksustason katsomoravintola, jossa viihtyisyys ja tunnelma kohtaavat. Tiloissa on helppoa ja turvallista liikkua näkyvillä olevien opasteiden ansiosta. Katsomoravintola soveltuu hyvin ravien seuraamisen lisäksi muihin tapahtumiin sen monipuolisten ratkaisujen vuoksi.

4.4 Åby Arena Mölndal Ruotsi

Åby Arena on suuri raviurheilukeskus Ruotsissa Mölndalin kunnassa, jossa on suuren katsomoravintolan lisäksi myös kahviloita, kokoustiloja, padelkenttiä sekä majoittautumismahdollisuus. Areenan katsomoravintola on suuri, sillä sinne mahtuu tarvittaessa jopa 1000 henkeä (Konferesänläggningar s.a.). Kohteena Åby Arena on tuore ja kansainvälinen, ja sillä on uutuusarvoa ja ilmettä. Referenssikohteen ratkaisuja ja ilmettä vertaillaan kohteesta saadun kuvamateriaalin perusteella.

Katsomoravintolan ilme käy ilmi kuvassa 22, jossa näkyy selkeä värimaailma ja muotokieli. Tilassa pääväreinä ovat valkoinen, punainen, harmaa ja ruskean eri sävyt. Katsomoravintolan rakenne on hyvin perinteinen ja porrasmainen. Välitasojen kaiteet ovat umpinaiset, joka antaa pöytiin hyvin yksityisyyttä. Um-

pinaiset kaiteet antavat yksityisyyden lisäksi tilaan myös selkeyttä ja luovat samalla miellyttävän kokonaisuuden. Runsaan asiakaspaikkamäärän mahdollistamiseksi tila on suuri, mutta umpinaisella kaidetoteutuksella tilasta on saatu yhtenäinen kokonaisuus. Kaiteiden poikittainen raidallisuus saa tilan näyttämään pitkältä, mutta toisaalta se selkeyttää sitä korkeussuunnassa. Tilassa lattiamaateriaalina on käytetty puuta ja kuvioitua tekstiilimattoa.

Kuva 22. Åby Arena Mölndal Ruotsi alimmalta tasanteelta (Åby Arena 2023)

Tilan alakatossa näkyvät kaarevat mäntyiset kattopalkit, joiden väliin on asennettu valkoiset akustiikkapaneelit. Alakaton ilme on hyvin selkeä ja yksinkertainen ja se täydentää ravintolakatsomon muuta värimaailmaa. Alakaton värimaailma tulee hyvin ilmi kuvassa 23., jossa näkyy alakaton lisäksi myös tilan valaistusratkaisu. Valaistus tilassa on ratkaistu pistemäisillä valaisimilla kattopinnassa. Lisä valaistuksena pöydissä on myös lukuvalot. Alakatto on kokonaisilmeeltään siisti ja yksinkertainen.

Kuva 23. Åby Arena Mölndal Ruotsi alakatto (Konferensanläggningar s.a.)

Pöytien koko ja varusteet ilmenevät kuvassa 24., jossa näkyy katsomoravintolan pöydät valmisteltuina asiakkaita varten. Pöytien koko vaihtelee neljän hengen pöydistä kuuden hengen pöytiin, joka rikkoo miellyttävästi kalustusjärjestyksen toistuvuutta. Osa tuoleista on verhoiltu punaisella ja osa sinisellä kankaalla, pöytiin puolestaan on valittu tummanruskea sävy. Kalusteiden muotokieli on klassista, joka luo tilaan hyvin juhllaisen tunnelman. Näyttöjä on ulkoseinillä sekä pöydissä, mikä tekee ravien seuraamisesta helppoa. Koska näyttöt on sijoitettu jokaiseen pöytään, yleisilme on saatu pidettyä hyvin siistinä ja yksinkertaisena.

Kuva 24. Åby Arena Mölndal Ruotsi tasanteelta pöytäryhmistä (Konferensanläggningar s.a.)

Katsomoravintolan läheisyydessä on kahvila Lyon ja Orangerie, joka on lasitettu veranta. Orangeriesta on lisäksi panoraamamainen näkymä suoraan rautaradalle. Näkymä ja tilan yleisilme tulee ilmi kuvassa 25. Kahvilan värimaailma on hyvin luonnonläheinen ja rauhallinen. Pääväreinä tilassa ovat vihreä, valkoinen, musta ja ruskean eri sävyt. Ilmeeltään tila on rauhallinen ja siitä huokuu tunnelmaa ja olohuonemaisuutta. Kalustusratkaisuina tilassa on suosittu neljän hengen ja kahden hengen kalusteryhmiä. Kalusteiden kevytrakenteinen muotokieli sekä monipuoliset materiaalivalinnat antavat vaihtelevuutta ja mielenkiintoa. Lattiamateriaalina on valkoinen mosaiikkilaatta. Tilan suuret ikkunat antavat tilaan runsaasti luonnonvaloa, mutta lisäksi katossa on ripustettuja sisustusvalaisimia.

Kuva 25. Åby Arena Mölndal Ruotsi lasitetusta verannasta (Åby Areena Instagram 2019)

Åby Arena on suuri kokonaisuus, jolla on potentiaalia palvella suurtakin yleisöä. Laajasta toiminnasta huolimatta pääkäyttö on ravien seuraamisen ympärillä. Katsomoravintola on kokonaisuudessaan tyylikäs kirkkaiden värivalintojen ja ratkaisujen johdosta. Tiloissa kalusteiden muotokieli on klassinen mutta värivalinnat ovat moderneja, mikä tekee ravien seuraamisesta viihtyisää.

4.5 Referenssi kohteiden yhteenveto

Referenssi kohteista sai paljon vertailtavaa materiaalia, jonka perusteella on laadittu taulukko. Ratkaisujen vertailutaulukko näkyy kuvassa 26, josta tulee selkeästi ilmi laadulliset erot eri kohteiden välillä. Erot kohteiden välillä ovat merkittäviä ja helposti havaittavia. Niitä analysoidaan yksityiskohtaisemmin vertailukohteen tekstissä. Kokonaisuudessaan taulukko kuvastaa hyvin sen, että tiloissa on hyvien ratkaisujen lisäksi myös puutteita. Taulukko koostuu vasemmassa reunassa olevista vertailukysymyksistä sekä oikeassa reunassa olevista tasokriteereistä.

Kaikissa katsomoravintoloissa tilat kuitenkin mahdollistivat ravitoiminnan ja ravintolapalvelun. Tiloista pystyi helposti tulkitsemaan kaikille katsomoravintoloille oleelliset toiminnot, tarpeet ja päämäärän. Katsomoravintoloiden samankaltaisuus helpottaa erojen ja toimivien ratkaisujen hahmottamista, mikä tukee

hyvin vertailua. Merkittävimpiä eroavaisuuksia ja puutteita olivat värimaailma, opasteet ja materiaalit.

Ratkaisujen vertailu						
Vertailukysymys	Katsomoravintola	ei lainkaan	välttävä	hyvä	kiitettävä	erinomainen
Värimaailma ja tunnelma	Teivo				x	
	Jokimaa		x			
	Vermo					x
	Åby					x
Valaistuksen määrä ja laatu	Teivo			x		
	Jokimaa			x		
	Vermo				x	
	Åby					x
Käyttäjäkunnan tarpeet ja huomiointi	Teivo				x	
	Jokimaa			x	x	
	Vermo				x	
	Åby					x
Kalustevalinnat ja järjestys	Teivo					x
	Jokimaa			x		
	Vermo					x
	Åby					x
Kulkuväylät ja opasteet	Teivo		x			
	Jokimaa			x		
	Vermo					x
	Åby				x	
Materiaalit ja kokonaisuus	Teivo				x	
	Jokimaa			x		
	Vermo					x
	Åby				x	

Kuva 26. Taulukko ravintolakatsomoiden ratkaisujen vertailusta (Stedt 2023)

Taulukossa esitettyjen vertailukriteerien perusteella voidaan havaita, että Jokimaan katsomoravintolan värimaailma, kulkuväylät sekä opasteet suoriutuivat välttävästi. Jokimaan katsomoravintolan tilat olivat kuitenkin onnistuneet muilta osin vähintään hyvin tai kiitettävästi vertailussa. Tilat mahdollistivat kuitenkin katsomo ja ravintolatoiminnan sekä olivat pintapuolisesti hyvässä kunnossa.

Teivon ravikeskuksen toteutukset olivat lähes kaikilta osin hyvällä, kiitettävällä tai erinomaisella tasolla, eniten parannettavaa oli kulkuväylissä ja opasteissa. Kokonaisuudessaan Teivon tilat olivat viihtyisät ja miellyttävät, koska tiloihin on hiljattain tehty uudistuksia ja parannuksia.

Vermon katsomoravintolassa oli suurimmalta osalta onnistuttu erinomaisesti. Se toimii parhaiten värimaailman painotuksessa, kalusteissa, materiaaleissa sekä kulkuväylissä ja opasteissa. Vermossa heikoimmalle arvioinnissa jäi tilojen valaistuksen monipuolisuus ja laatu, sekä käyttäjäkunnan tarpeet ja huomiointi.

Åby Arena pärjäsikin vertailussa parhaiten, hyvien ratkaisujen lisäksi katsomoravintolan tiloissa on kuitenkin myös parannettavaa. Opasteet kaipaavat näkyvyyttä ja materiaalivalinnat selkeyttämistä sekä yksinkertaistamista lattiavalintojen osalta. Kokonaisuudessaan katsomoravintola oli viihtyisä ja miellyttävä, jossa selkeällä muotokielellä ja väreillä on saatu aikaan hyvin eloisa tunnelma. Tilojen monipuolisuus ja ilme mahdollistavat mukavan ravipäivän tai muun tilaisuuden.

5 KATSOMORAVINTOLAN TILASUUNNITTELU

Tilasuunnitteluun katsomoravintolassa vaikuttaa katsomon porrasmaisen rakenteen säännöllisyys, jonka muuttaminen vaatisi suuria muutostoimenpiteitä. Suunnittelutyössä on otettava huomioon myös julkitiloja koskevat rakennusmääräykset, joihin kuuluu esimerkiksi pelastautumistiet, esteettömyys ja helpokäyttöisyys. Ennen kaikkea näin laajan ja moneen käyttötarkoitukseen muuttuvan tilan suunnittelu edellyttää kustannustehokkaita ja aikaa kestäviä ratkaisuja. Katsomon porrasmainen rakenne on suunnittelutyölle suotuisa, mutta samalla haasteellinen ominaisuus. Kalustusjärjestys toistuu tasanteilla, ja se maksimoi asiakaspaikkamäärän.

Kouvolan ravirata on ensivaikutelmaltaan valoisa ja hieman sekavan oloinen kokonaisuus, jossa värimaailma koostuu sinisestä ja valkoisesta. Tilassa värien painotus keskittyy kalusteisiin, mikä tulee hyvin ilmi kuvassa 27. Tasojen kaiteet ovat valkoiset sekä täysin avoimet, mikä osaltaan lisää sekavuutta kalusteiden näkyessä. Katsomon asiakaspaikkojen määrä on maksimoitu tilaan nähden.

Kuva 27. Kouvolan katsomoravintola alimalta tasanteelta vasemmalta (Stedt 2023)

Julkisissa tiloissa valaistuksella on suuri merkitys käyttäjäturvallisuuteen, koska tiloissa liikkumisen kannalta on merkittävää havaita ympäristön taasoerot. Suunnistamisen kannalta on tärkeää nähdä myös kulkuväylät sekä opasteet. Sisätilojen hyvä valaistus on tehokkuudeltaan 200–300 luksia, joka perustuu RT 103141:ssä olevaan ohjeeseen. Tilan hahmottamiseen vaikuttaa suurelta osalta myös värien ja kontrastien käyttö. (RT 103141 2019, 22.)

Suunnittelukohteen alakaton rakenne on toteutettu hyvin perinteisesti, kuten kuvassa 28. näkyvät kattopalkit ja valkoiset akustiikkalevyt sekä ilmanvaihtoputket osoittavat. Kouvolan katsomoravintolan rakenteessa keskellä ravintolaa sijaitsevat kantavat pilarit, joiden värimaailma on saman sininen kuin ikkunoiden puitteissa. Valaistus on ratkaistu pitkittäisillä loisteputkivalaisimilla, jotka on upotettu akustiikkalevyihin.

Kuva 28. Kouvolan katsomoravintola alakatto (Stedt 2023)

Hyvä akustiikka tekee tilasta miellyttävän kuunteluympäristön, jonka akustiikkasuunnittelija saa aikaan oikeilla valinnoilla ja ratkaisuilla. Äänen laadun parantaminen ja kuuluminen on osa akustiikalla saatua hyötyä, joka helpottaa heikkokuuloista tai kuulolaitetta käyttävää henkilöä. Akustiikan onnistumisen kannalta on tärkeää, että tilassa on riittävästi asennuspinta-alaa akustiikkalevyille. (RT 103141 2019, 22.)

Ravintolan tilat ovat haasteellisia akustisia kohteita, koska samassa tilassa puhuu ja liikkuu samanaikaisesti paljon ihmisiä, ja siksi katto-, sekä seinäpinoissa akustiset materiaalit ovat välttämättömiä (RT 07-10881 2006, 7). Katsomoravintolassa on olennaista ymmärtää akustiikkalevyjen merkitys suunnittelussa, koska tilassa on paljon ääntä heijastavaa lasipinta-alaa. Ravikulttuuriin kuuluu suurelta osalta myös ravien juontaminen, joka myös vaikuttaa akustiikkasuunnitteluun.

5.1 Viihtyisyys ja värimaailma

Katsomoravintolan sisustuksella on suora vaikutus asiakasviihtyisyyteen ja toiminnan houkuttelevuuteen. Viihtyisyydellä pyritään tukemaan liiketoimintaa ja palvelun laatua, joka rakentuu ravitoiminnan ympärille. Tilantarpeen ja järjestyksen suunnittelussa otetaan huomioon toiminallisuus ja pyritään

kulkuväylien helppoon käytettävyyteen. Sisustuksen suunnittelu onnistuu tilojen toiminnan analysoinilla, jonka perusteella tehdään muutosratkaisuja. Kalusteiden ja tilassa tarvittavien varusteiden valinta, sijoittelu, pintamateriaalit ja värit luovat tilan ilmeen. (RT 94-11164 2014, 4, 6.)

Värien käytöllä voidaan helpottaa tilojen hahmottamista, kuten ovien, listojen ja karmien tummuuskontrasteilla. Pintojen kiiltoasteella on myös suuri merkitys niiden valon heijastuksen ja häikäisyn kannalta. (RT 103141 2019, 22.)

Kouvolan katsomoravintolassa tilojen värimaailman päävärit ovat sininen, valkoinen ja beige. Sen tunnelma tulee ilmi kuvasta 29. Istuinten verhoilumateriaalina on tekstiili, pöydät ovat puupintaiset, lattiassa on laminaatti ja kaiteet sekä rakenteet on maalattu. Tämänhetkisestä värimaailmasta puuttuu suuremmat kontrastierot, jotka helpottaisivat tilan hahmottamista. Suurin kontrasti on kalusteissa suhteessa muuhun sisustukseen.

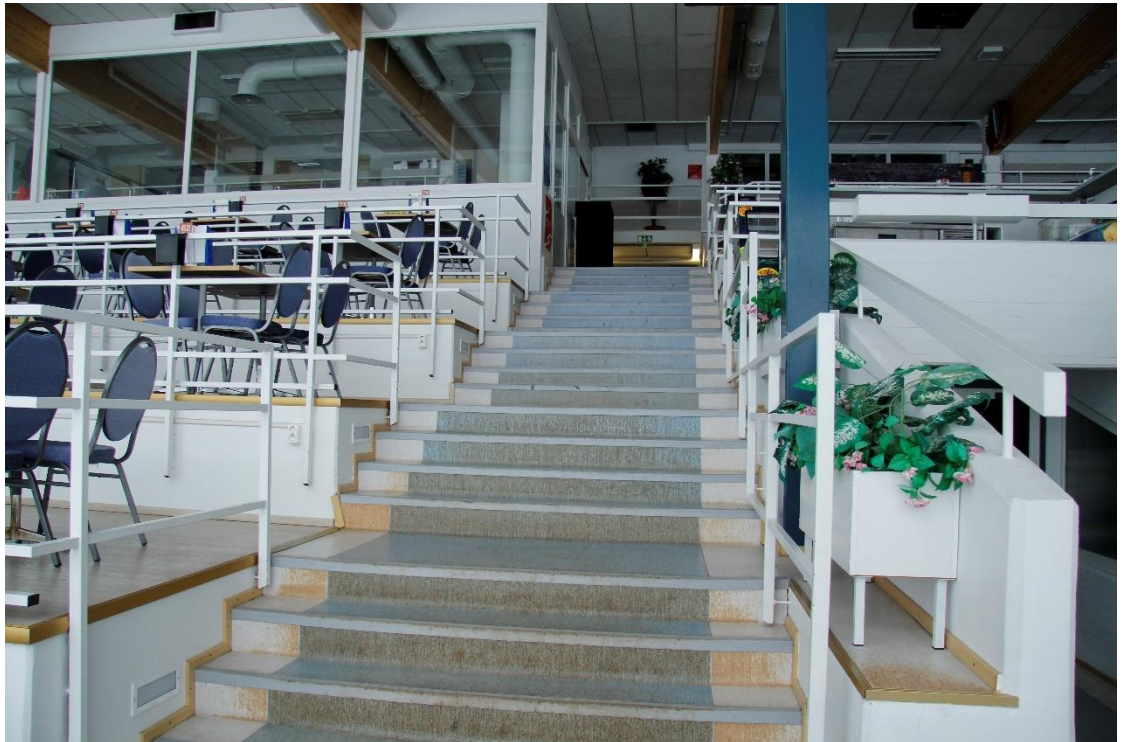

Kuva 29. Kouvolan katsomoravintola tasanteelta pöytäryhmiä (Stedt 2023)

Värimaailma on olennainen osa tilasuunnittelua ja merkittävä yksittäinen tekijä tunnelman sekä viihtyisyyden luomisessa. Värisuunnittelussa tulee huomioida

ja sulkea pois trendivärit, koska tilasuunnitelman tavoitteena on tarjota mahdollisimman pitkään tarpeita palveleva ja miellyttävä lopputulos. Värejä on mahdotonta tarkastella yksittäisinä, koska rinnakkain aseteltuna ne ovat aina vuorovaikutuksessa toisiinsa nähden. Värit on aina valittava tilan mukaan, koska värien toistamiseen vaikuttaa suurelta osin valaistus, tekstuuri, ja asetelusuunta. Väritystä suunniteltaessa on muistettava, että esimerkiksi maalattujen pintojen värit muuttuvat vanhetessaan ja likaantuessaan. Väreillä on suuri merkitys tilan ilmeeseen. Niillä voidaan vaikuttaa viihtyisyyteen, ahtauteen, valoisuuteen, avaruuteen sekä epämiellyttävyyteen. (Korpelainen, Kaukonen, & Räsänen 2004, 46.)

Kouvolan ravintolakatsomossa värivalinnoissa on suosittu vaaleita ja kylmiä värisävyjä, joiden vuorovaikutus luo tilaan kylmän, paljaan sekä kolkon tunnelman. Tilojen viihtyisyyden parantamisen kannalta värimaailmaan olisi hyvä tuoda lämpimiä sekä maanläheisiä sävyjä. Kuvassa 30 näkyy Kouvolan katsomoravintolan portaikko, jossa on havaittavissa käytön aiheuttamaa kulumaa sekä maton liiman läpäisyä.

Kuva 30. Kouvolan katsomoravintola alimmalta tasanteelta portaista (Stedt 2023)

Ratkaisuissa on tärkeää huomioida pienet yksityiskohdat, koska niiden avulla tila puhuttelee käyttäjiänsä. Harkitut materiaalivalinnat ja yksityiskohdat viimeistelevät tilan ilmeen, antaen miellyttävän kokemuksen. (Korpelainen, Kaukonen & Räsänen 2004, 49.)

5.2 Toiminnallisuus ja tilatehokkuus

Tilojen toiminnallisuus on pääosassa tilansuunnitelmassa, koska on tärkeää ottaa huomioon käyttäjien tarpeet. Onnistuneen suunnittelutyön lähtökohtana on ymmärtää kohteen tilan tarpeita, joita saadaan määritettyä tarvekartoituksella. Tarvekartoituksessa keskitytään käyttäjiin, toimintoihin, välineisiin sekä organisaation toimintaan ja tavoitteisiin. Tavoitteena on optimoida tiloille määritetyt resurssit ja tarpeet, joiden perusteella pyritään näkemään toiminnan edellytykset nyt ja tulevaisuudessa. (RT 95-11151 2014, 2–4.)

Tilan toiminnallisuutta olisi hyvä jakaa vyöhykkeisiin, koska se parantaa asiakaskokemusta, turvallisuutta sekä sujuvuutta. Vyöhykkeiden avulla tilojen toiminnallisuutta voidaan jakaa eri osa alueisiin, mistä on hyötyä niin organisaatiolle kuin asiakkaillekin. Vyöhykkeillä voidaan tarkoittaa julkisia, puolijulkisia ja yksityisiä alueita, joita toteutetaan tilan rajauksella, ratkaisuilla sekä kalustejärjestyksellä. (RT 95-11152 2014, 1–2.)

Kouvolan raviradan katsomoravintolassa tilojen tarvekartoitusta on toteutettu kyselytutkimuksella, jonka avulla on saatu tärkeää informatiivista tietoa tilan käytöstä. Tiloissa pääasiallinen toiminta on ravien seuraamista seurueena, jonka koko on yleensä kahdesta neljään henkeä. Katsomoravintolassa vyöhykkeillä tarkoitetaan tilojen toiminnallisuuden jakamista eri muotoihin ja osiin tilassa. Katsomoravintolassa tilan pääasiallisia toimintoja ovat ravintolatoiminta, kahvilatoiminta, oleskelu ja viihtyminen. Kuvassa 31 nähdään, että Kouvolan raviradan katsomoravintolan tasannejärjestelyn mitoitus vaihtelee kapeamman ja leveämmän välillä. Leveämmälle tasanteelle on mahdollista luoda vaihteleva kalustusvyöhyke erilaisilla ratkaisuilla, joita voisivat olla neuvottelumuodulit ja istuinryhmät.

Kuva 31. Kouvolan katsomoravintola leveältä tasanteelta pöytäryhmistä (Stedt 2023)

Toimintojen optimoinnin jatkeena on lähes suoraviivaisesti tilatehokkuus, johon ravintolankaluste ratkaisut ja -järjestys perustuvat. Tilatehokkuuden huomioimisen lisäksi tilojen tulisi olla monikäyttöisiä, muuntojoustavia ja yleispäteviä. (RT 95-11151 2014, 4.) Tämä voidaan ottaa huomioon kalustevalinnoissa ja tilaratkaisuissa. Tilatehokkuudella on myös omat rajansa, joita ovat julkiseen tilaan määritetyt henkilömäärät ja palomääräysten toteutuminen. (RT 91-10788 2003, 2–5.)

Asiakasmäärälle on säännöksiä ja siihen vaikuttaa tilan pinta-ala, ilmanvaihto, poistumisteiden määrä ja mitoitus. Ohjesääntönä asiakastilojen suunnittelussa voidaan pitää, että yhtä asiakasta kohden varataan 1,5 neliometriä. Asiakastiloihin lasketaan mukaan eteis- ja wc-tilojen lisäksi myös keittiö, varasto sekä teknilliset tilat. Asiakaspaikkamäärää ei voida laskea pelkästään pinta-alan perusteella, vaan huomioon on otettava ilmavaihdon tehokkuus sekä poistumistiet. Asiakaspaikkamäärät on tarkennettava ja ne ovat tärkeässä osassa lupasiakirjoja laadittaessa. (RT 94-11164 2014, 5.)

5.3 Tilasuunnittelun perusteet

Tilasuunnitelmalla pyritään tukemaan organisaation liikeideaa, imagoa, viihtyisyyttä ja toimivuutta, joka takaisi liikevaihdon kasvua sekä uusien asiakkaiden hankkimista. Tilasuunnittelua ohjaa laajasti ohjeelliset määräykset, kuten asiakaspaikkojen määrä, ilmanvaihdon laatu ja määrä, esteettömyyden mahdollinen onnistuminen sekä paloturvallisuus hätäpoistumisteiden osalta. (RT 94-11164 2014, 4.)

Ennen kaikkea organisaation toiminta ja tila tulee sovittaa yhteen, joka mahdollistuu hyvällä tarvekartoituksella. Tilasuunnittelun onnistumisen kannalta on tärkeää havaittava tilojen toiminnalle tärkeimmät tekijät ja määritetyt tarpeet. Tilasuunnitelman tarkoitus on tarjota katsomoravintolaan ratkaisuja, jotka ottavat huomioon kokonaisuuden. (RT 94-11164 2014, 4.)

Kouvolan katsomaan ravintolassa pääasiallinen käyttökohde on ravien seuraaminen, jonka tukemiseen tilasuunnittelu tähtää. Tiloissa järjestetään myös muuta toimintaa ravien lisäksi, kuten koulutustilaisuuksia, juhlatapahtumia sekä esityksiä. Vaihtelevat käyttötarkoitukset otetaan huomioon runsaalla asiakaspaikkamäärällä sekä pöytien varustuksessa. Kouvolan katsomonravintolassa on tällä hetkellä kapea esiintymislava, joka näkyy kuvassa 32. Esiintymislavaratkaisuissa tulee huomioida hätäpoistumistie, koska tämäkin rakennettu lava kaventaa hätäpoistumisväylää.

Kuva 32. Kouvolan katsomoravintolan alimmalla tasanteella oleva esiintymislava ja käytävä (Stedt 2023)

Katsomoravintolan tilasuunnittelussa näkyvässä osassa ovat kaideratkaisut ja lattiamateriaali. Kaiteiden suunnittelussa on hyvä ottaa huomioon selkeys ja toistuvuus. Suunnittelutyössä tulee huomioida lattiamateriaalivalinnat, koska niillä on suuri vaikutus turvallisuuteen sekä yleisilmeen yhtenäisyyteen.

Kuvassa 33 näkyy Kouvolan katsomoravintolan alin tasanne, jossa lattia materiaalina käytetty muovimattoa. Lisäksi kuvasta voidaan havaita lämpöpatterikotelo, joka on oleellinen suunnitelmaa ideoidessa. Lämpöpatteri vaikuttaa merkittävästi kalustevalintoihin, koska se kaventaa kulkuväylää. Alimmalla tasanteella käy selkeästi ilmi myös ikkunapuitteiden sininen väri, jota on kaikissa ikkunapielissä ja tukirakenteissa.

Kuva 33. Kouvolan katsomoravintolan alimman tasanteen pöytäryhmät (Stedt 2023)

Kokonaisuudessaan katsomoravintolan tilasuunnittelu vaatii usean tekijän huomioonottamista, kuten tasannelevyden, kulkuväylien ja käyttäjäturvallisuuden. Onnistuneen tilasuunnittelun avulla tilan eri kokonaisuudet saadaan liitettyä yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Toinen tärkeä tekijä onnistuneen suunnittelun kannalta on visuaalisuuden huomioonottaminen, koska sillä on suuri merkitys tilan tunnelmaan ja ilmeeseen. Värit ja värien valinta tulee ottaa hyvin huomioon tilasuunnitelmaa laatiessa, koska niillä on suuri merkitys tilan kokonaisilmeeseen. Tilan viihtyisyys ja mukavuus on suoraan yhteydessä värimaailman toimivuuteen ja onnistumiseen. Värivalintojen tulee kestää aikaa sekä sopia kulloiseenkin käyttötarkoitukseen.

Katsomoravintolassa on hyvä huomioida kokonaisilme, koska sen avulla voidaan helpottaa tilassa liikkumista ja tilan hahmottamista, jotka ovat osa esteettömyyttä. Esteettömän tilan lähtökohtana on kaikille soveltuvat ratkaisut, joka mahdollistaa käyttäjilleen yhdenvertaisen liikkumisen ja toimimisen (RT 103141 2019, 1).

6 SUUNNITELMA

Kouvolan katsomoravintolan tilasuunnittelu alkoi kyselytutkimuksesta nousseiden ongelmien huomioon ottamisella, materiaalivalinnoilla sekä kalustetarpeiden kartoittamisella. Katsomoravintolan ongelmat ovat viihtyisyydessä ja tilojen toimivuudessa, ja niihin suunnitelma vastaa ja esittää ongelmien ratkaisun. Suunnitelma on konseptitasoinen, ja sen tarkoitus on avata näkemystä katsomoravintolan korjaus- ja parannustoimenpiteisiin. Suunnittelutyön perusteet ohjaavat tilasuunnittelun kulkua sekä tilaan asetettujen määräyksien toteutumisesta. Konseptitasoinen suunnitelma ottaa huomioon tilalle määrättyjä säännöksiä koskien asiakaspaikkamäärää, helppokäyttöisyyttä sekä paloturvallisuutta.

Suunnitelmassa esitellään pohjapiirros ja havainnekuva-aineistoa, joiden avulla suunnitelman muutos- ja pääkohdat saadaan esitettyä. Uuden tilasuunnitelman ratkaisut perustellaan. Tilassa muutoksia tulee värimaailmaan, kalusteisiin sekä tasanteiden kaideratkaisuun.

6.1 Materiaalit ja värit

Katsomoravintolatilán viihtyisyyden kannalta värit ja materiaalit ovat tärkeässä osassa suunnitelmaa. Kokonaisuudessaan värimaailman on sovitettu palvelemaan hyvin tilojen käyttäjiä ja käyttötarkoituksia. Valituissa materiaaleissa on otettu huomioon kestävyys, helppohoitoisuus ja visuaalinen yhteensopivuus.

Katsomoravintolan tilasuunnitelmassa uusia tilaan tuotuja materiaaleja ovat sisustuspaneeli, akustinen linoleumi, laminaatti ja tammiviilutettu vaneri. Tärkeimmän määritettynä portaissa askelman materiaalina on Forbon Marmoleum Desibel -linoleumi väritään 370735 Black Hole. Seinän ja pöydän päätymoduulin näkyvänä pintana on Siparilan Vire -valkotamminen sisustuspaneeli. Lattiamateriaalina tasanteilla on samaa kuin tilassa hiljattain uusituissa laminaattilattioissa. Valkotammiviilutettua vaneria käytetään pöytien päätymoduulien kalustemateriaalina. Kaikki materiaalit ovat näkyvissä kuvassa 34, jossa ne ovat rinnakkain nimettynä.

Kuva 34. Tilasuunnitelman materiaalikartta (Cronvall s.a., Puutoimi s.a., Forbo s.a.)

Forbon Marmoleum Desibel linoleumi on askelääntä vaimentava lattiapäällyste, joka parantaa tilan akustiikkaa ja vähentää melun syntymistä. Katsomoravintolassa on paljon ääntä heijastavia kovia lasipintoja, joten askeläänen hillitseminen oikealla lattiamateriaali valinnalla on merkittävä tekijä viihtyisyyden kannalta. (Forbo s.a.)

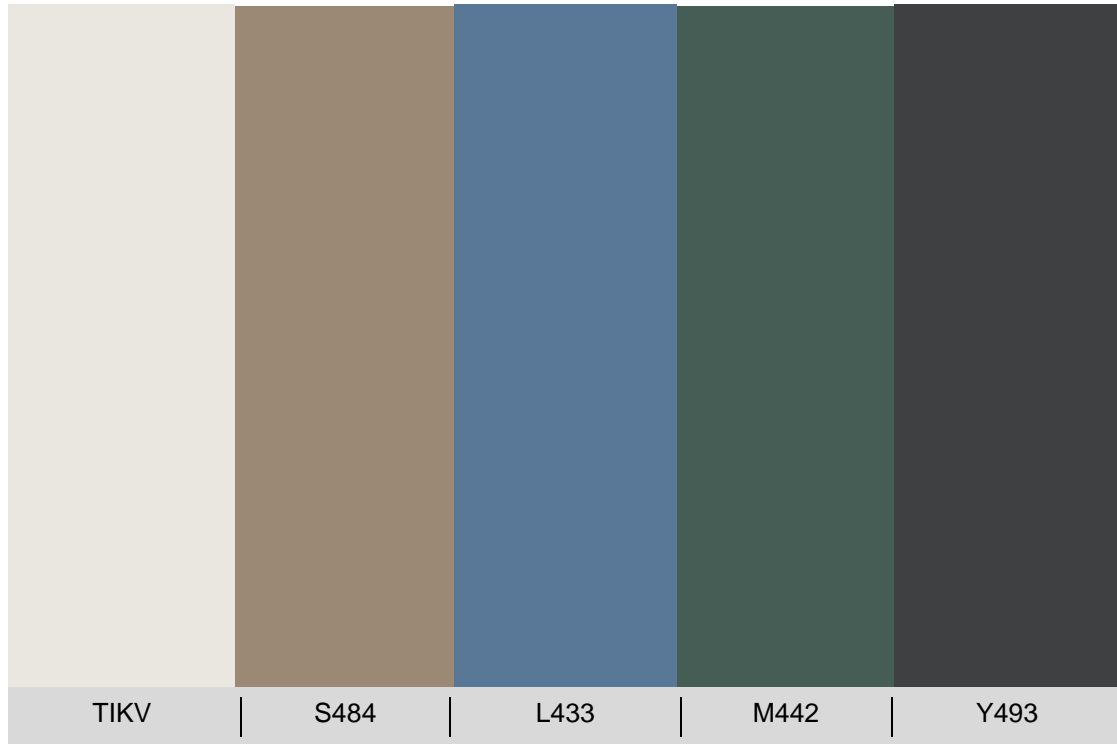
Siparilan valkotamminen Vire-sisustuspaneeli yhdistää pöytien päätymoduulit sulavasti tilaan, tehden tilasta yhtenäisen kokonaisuuden. Sisustuspaneelin aaltomaisella pintamuotoilulla on myös akustiikkaa parantava vaikutus. Paneeli asennetaan hakasnaulalla urosponstista, jolloin näkyvästä pinnasta tulee yhtenäinen ja saumaton. (Siparila s.a.)

Sisustuspaneelin ja linoleumin käyttöä katsomoravintolan tilassa on nähtävissä havainnekuvassa 35. Osalle katsomoravintolan tasanteista on vaihdettu hiljattain uusi beigen värinen laminaatti, jota suunnitelmassa on tarkoitus asentaa myös lopuille tasanteille. Saman laminaatin käyttö tekee lattiasta selkeämmän ja tilasta yhtenäisemmän kokonaisuuden.

Kuva 35. Havainnekuva Kouvolan katsomoravintolasta sisustuspaneelin ja linoleumin käyttökohteista (Stedt 2023)

Värien suunnittelussa huomioon on otettu myös tilojen rakenteiden alkuperäiset värit. Alkuperäisten värien ja materiaalein huomioon ottaminen yhdistää uuden suunnitelman sulavasti jo olemassa olevaan ympäristöön. Värejä, jotka sopisivat yhteen rakennuksen sinisten ikkunan puitteiden rinnalle, on useita. Kouvolan katsomoravintolaan haettiin miellyttävää, olohuonemaista ja viihtyisää tunnelmaa valituilla maanläheisillä väreillä. Kokonaisuus huomioon ottaen väreiksi on valittu tummanvihreä, vaaleanruskea, musta ja valkoinen, sekä puumateriaalina vaalea tammi. Värimaailman yhteensopivuutta tukee referenssikohteissa havainnoidut toimivat värivalinnat ja kokonaisuudet. Katsomoravintolaan valittujen värien sävyt ja yhdistelmät tulevat ilmi kuvassa 36, jossa kaikki tilan värit ovat rinnakkain.

Kuva 36. Tilasuunnitelman värikartta (Tikkurila 2023)

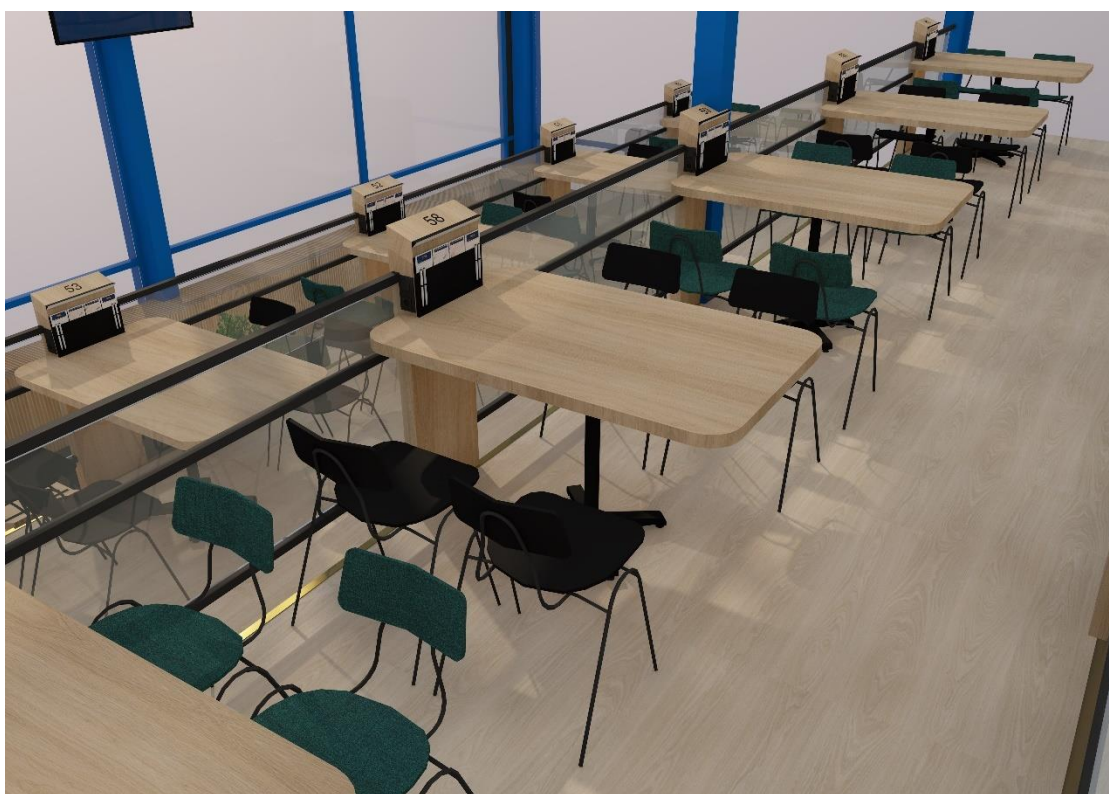
Valitut värit jakautuvat tilaan harkiten, portaat, kaiteet ja kalusteet ovat kontrastiltaan tummempia, mikä helpottaa tilan hahmottamista. Vaaleimmat värit ovat alakatossa, seinissä ja lattiassa, mikä tekee tilasta valoisan ja avaran. Katsomoravintolan kaiteiden metalliosien väriksi valikoitui mustan sävy Y493 Mustarastas ja tasanteiden nousujen sivujen väriksi vaalean ruskean sävy S484 Konglomeraatti Tikkurilan värikartasta. Alakatossa on alkuperäiset valkoiset akustiikkalevyt, joista vaihdetaan vain vaurioituneet osat. Tilaan tuodaan lämpimiä värisävyjä valkotammisten pöytätasojen ja sisustuspaneelin avulla, mikä tukee olohuonemaista ja viihtyisää tunnelmaa.

6.2 Kalusteet ja järjestys

Kalusteet ja järjestys ovat tärkeässä osassa Kouvolan katsomoravintolan onnistunutta tilasuunnitelmaa. Katsomoravintolan kalustusjärjestyksessä ja asiakaspaikkamäärässä on otettu huomioon tutkimustuloksia sekä referenssikohteista havaittuja toimivia ratkaisuja. Kalusteiden valitsemisessa tärkeimpiä kriteereitä ovat olleet kestävyys, tyyli ja julkitilaan soveltuvuus. Irtokalusteet koostuvat pääosin istuimista, neuvottelumuoduleista, nojatuoleista ja muutamasta eri pöytämallista. Irtokalusteiden lisäksi tilan pöytien päätyihin on suunniteltu kiinteä päätymoduuli.

Katsomoravintolan kalustus koostuu istuinryhmistä, jotka sisältävät vähimmillään kaksi istuinta ja laskutason. Kaikista tilan kalusteryhmistä on koostettu siustuskortit, jotka ovat nähtävissä liitteissä 4–7, joista selviävät tarkemmat tuotetiedot. Katsomoravintolaan on suunniteltu erilaisia kalusteryhmiä, kahdesta neljän hengen seurueille

Katsomoravintolan eniten käytetty kokonaisuus sisältää neljä Iskun Tuoli 50 -istuinta ja pöydän alkuperäisen jalkarakenteen päälle vaihdetun kansilevyn. Lisäksi pöydän päässä on kiinteä päätymoduuli, jossa varusteina on pistokepaikka (230W), veikkauskuponkiteline, paikkanumero ja valaisin. Tarkemmat materiaaliselitykset päätymoduulista, pöydästä ja istumista on liitteessä 4. Tämän kalusteryhmän muotokielessä on pyöreyttä ja lämpimiä sekä kylmiä värejä, jotka luovat tilaan yhtenäisen ja viihtyisän kokonaisuuden. Kalustekokonaisuus tulee ilmi kuvassa 37.

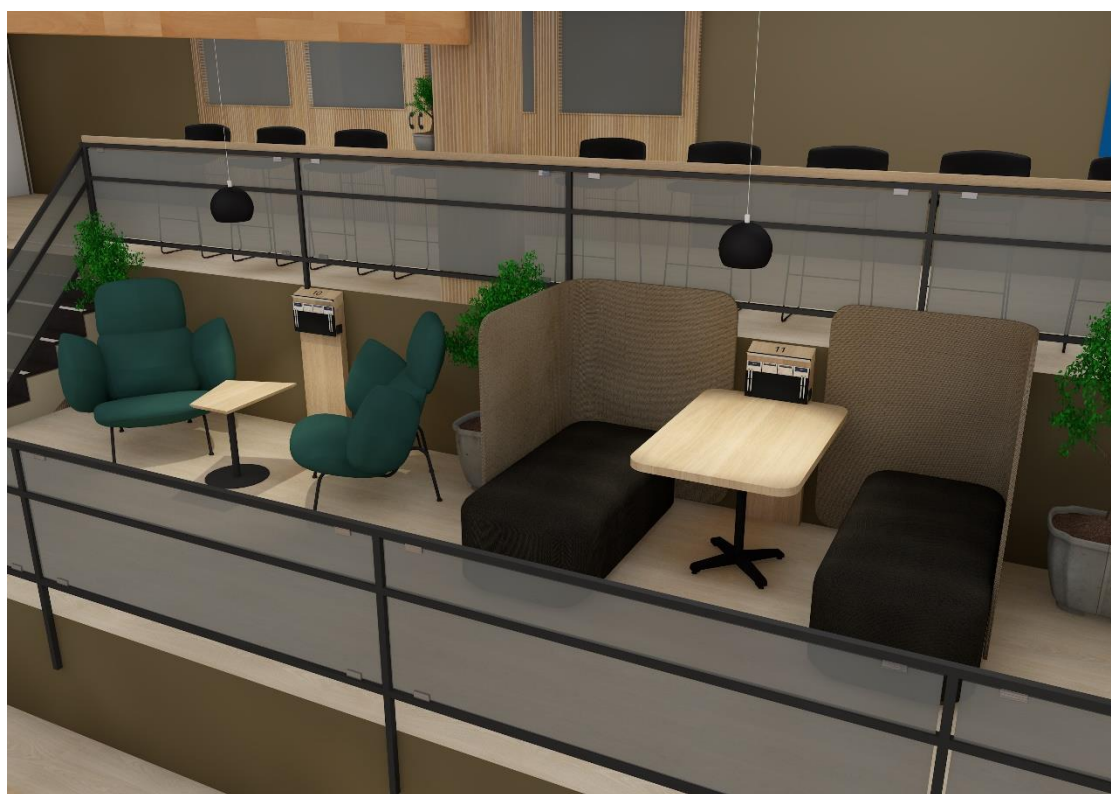
Kuva 37. Havainnekuva Katsomoravintolan pääasiallisesta kalustusryhmyksestä (Stedt 2023)

Tilassa on myös vaihtelevia kalustusratkaisuja, jotka ottavat huomioon yhden ja kahden hengen seurueen. Kahden hengen seurueelle suunnatussa kalus-

tuksessa istuimiksi on valittu Iskun Big Hug -nojatuolit sekä pieneksi laskutaksoksi Iskun Kivikko -pöytä. Pienemmällä ja tilaa jakavalla kalustuksella on saatu aikaa mielenkiintoa ja viihtyisä oleskelumahdollisuus.

Kalustevalinnoilla on saatu myös muodostettua muutama yksityisempi pöytä, jonka kalustuksena on Martelan neljän hengen Meeting PodLounge. Martelan Meeting PodLounge koostuu jakavista väliseinistä, istuimista ja pöydästä.

Sekä kahden että neljän hengen kalusteryhmiin on myös sijoitettu kiinteä päätymoduuli, joka mahdollistaa tarvittavat varusteet. Kahden ja neljän hengen kalusteiden visuaalinen ilme tulee ilmi kuvassa 38. Kalustekokonaisuuksien tarkemmat tiedot ovat liitteestä 5–6. Kalusteiden värit tukevat katsomoravintolan kokonaisvärimaailmaa ja selkeyttävät tilan toimintojen hahmottamista. Kalusteiden värimaailmassa käytetään tummia kontrasteja, kuten mustaa, vihreää ja vaalean ruskeaa.

Kuva 38. Tilasuunnitelman kahden ja neljän hengen kalusteryhmät (Stedt 2023)

Katsomoravintolan ylimmällä tasanteella on baaripöytä, jonka eteen suunnitelmassa on sijoitettu Rowicon Manning-istuimia. Pitkä tiskimäinen pöytä mah-

dollistaa katsesuunnan radalle päin. Pitkä tiskimäinen pöytä on vanha ratkaisu, joka toistuu uudessa suunnitelmassa. Poikkeuksena on, että pöydän materiaali muutetaan valkotammeksi ja istuimet uusitaan Iskun kalusteilla.

6.3 Valmis suunnitelma

Kouvolan katsomoravintolan viihtyisyyttä ja toimivuutta saadaan parannettua esiteltävällä tilasuunnitelmalla. Tilasuunnitelma ottaa huomioon ja katsomoravintolan suunnitteluun määritetyt ohjesäännöt sekä tavoitteet. Suunniteltavaa tilaa koskevat julkisen tilan määräykset, jotka on otettu tässä konseptitasoisessa suunnitelmassa huomioon asiakaspaikkamäärässä ja kulku- sekä poistumisväylien toteutumisena. Tilasuunnitelmaa tarkasteltaessa on tärkeää huomioda, että suunnitelma on konseptitasoinen. Suunnitelman lopputulos ei tuota virallisia toteutus- tai viranomaislupa-asiakirjoja. Tilasuunnitelma tarjoaa tilan ongelmakohtiin ratkaisun, jonka avulla Kouvolan ravirata voi parantaa tilojen viihtyisyyttä ja toimivuutta. Katsomoravintolan suunnittelussa keskityttiin järkeviin muutoksiin, jotka toteutuvat tilan alkuperäisen rakenteen hyödyntämisellä.

Tarkasteltaessa kuvaa 39, näkyy muutosalue pohjapiirroksessa, joka on rajattu pistekatkoviivalla. Pohjapiirroksessa näkyy tasanteiden korkeusasema, sekä näyttöjen ja kalusteiden sijoittelut. Tasanteiden korkeuksiin tai näyttöjen sijoitteluun ei ole tullut muutoksia alkuperäisestä, ja myös kaide säilyy osakseen alkuperäisenä. Pohjapiirroksesta voi havaita, että katsomoravintolan keskiosassa on runsaasti neljän hengen pöytä rytmiä. Alimmalla ja toiseksi ylimmällä tasanteella on vaihtelevia kalusteratkaisuja, joissa on hyödynnetty Iskun Big Hug -nojatuoleja, Kivikko-pöytiä ja Martelan Meeting PodLounge -kalusteita. Ylimmällä tasanteella näkyy pitkä pöytä, jonka äärellä on rivi Rowicon Manning-istuimia. Kokonaisuudessaan kalusteratkaisut ovat monipuolisia, mikä luo tilaan mielenkiintoa, vaihtelevuutta, toimivuutta ja asiakkaalle valinnan varaa hänen viettäessään aikaa ravien parissa. Tilasuunnitelman koko pohjapiirros ja havainnekuvat on nähtävissä liitteissä 8–13.

Kuva 39. Kouvolan katsomoravintolan tilasuunnitelman pohjapiirros (Stedt 2023)

Katsomoravintolan yleisilmeeseen haettiin selkeyttä ja yksinkertaisuutta uudella päivitetyllä kaideratkaisulla. Uudessa kaideratkaisussa oleva kaide maalataan ja välitolppien eteen tulevat kiinteät päätymoduulit. Kaiteen aukkoihin asennetaan harmaan sävyiset lasit, jotka antavat yksityisyyttä pöytiin. Päätymoduulien rakenteessa on samaa Siparilan Vire-sisustuspaneelia kuin taustaseinässä. Saman paneelin käyttö yhdistää kiintokalusteet tilaan ja luo yhtenäisen kokonaisuuden, joka on nähtävissä kuvassa 40. Välitolppien päätymoduulit sijaitsevat pöytien päädyissä, mikä tarjoaa samalla pöytiin viihtyisyyttä ja asiakastyytyväisyyttä. Havainnekuvasta ilmenee myös alakaton ilme ja valaistus, johon ei tule suurempia muutoksia valaisimien päivityksen ja vaurioituneiden akustiikkalevyjen vaihdon lisäksi. Uudessa tilasuunnitelmassa esiintymislava on järjestetty siirrettävillä moduuleilla, joten se ei näy pohjapiirroksessa.

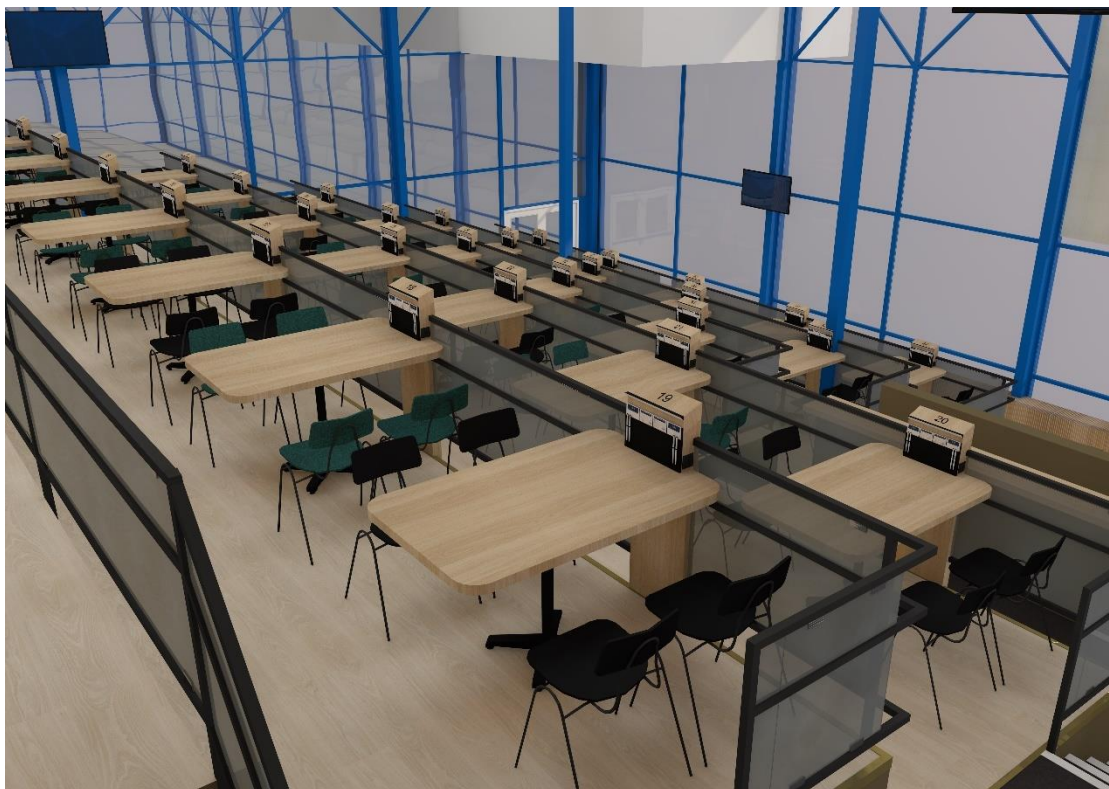
Kuva 40. Havainnekuva Kouvolan katsomoravintolan alimmalta tasanteelta (Stedt 2023)

Portaiden linoleummatto näkyy havainnekuvasssa 41, jossa ravintolaa tarkastellaan alimmalta tasanteelta. Lisäksi kuvasta tulee ilmi materiaalivalintojen ja värimaailman yhteisvaikutus, joka antaa tilaan tasokkaan ja lämpimän tunnelman. Havainnekuvassta imenee myös alimman tasanteen kalustus, joka tarjoaa ravien seuraamiselle mukavat paikat.

Kuva 41. Havainnekuva Kouvolan katsomoravintolan alimmalta tasanteelta portaista (Stedt 2023)

Havainnekuvasssa 42 näkyy katsomoravintolan keskivaiheelta tasanteen kalusteratkaisu. Tasanteelle on sijoitettu suurin mahdollinen määrä kalusteryhmiä. Ryhmien määrään vaikuttaa kaideratkaisu sekä tilankäytön tehokkuus. Havaittavissa on myös kalusteratkaisun toistuvuus tasanteilla. Oikean kokoisten kalusteiden valinta käytettävään tilaan nähden mahdollistaa riittävän käytäväleveyden. Tasanteiden asiakaspaikkamäärä täyttää ohjeistuksen mukaisesti yhtä asiakaspaikkaa kohden varattavan tilamäärän.

Kuva 42. Havainnekuva Kouvolan katsomoravintolan keskivaiheen tasanteelta kalusteryhmistä (Stedt 2023)

Toiseksi ylimmällä tasanteella kalustusvalinnat ja -ratkaisut mukailevat alinta tasannetta. Poikkeuksena tällä tasanteella on alakaton läheinen sijainti, joka mahdollistaa ripustettavien valasimien asennuksen. Tasanteen yläpuolella nähdään myös pitkä baaritiski, joka näkyy pohjapiirroksessa kuvassa 43.

Kuva 43. Havainnekuva Kouvolan katsomoravintolan toiseksi ylimmältä tasanteelta kalusterhymistä (Stedt 2023)

Ylimmän tasanteen visuaalinen ilme näkyy havainnekuvasa 44. havainnekuvasa näkyy ylimmän tasanteen käytävä ja baaritiski, jonka äärellä on rivi Rowicon Manning-istuimia. Ylimmän tasanteen tukipilarit on verhoiltu Siparilan Vire-sisustuspaneelilla, mikä yhdistää tilasta yhtenäisen muun sisustuksen kanssa. Baaritiskin kalustuksen tarkempi määrittely tulee ilmi sisustuskortista liitteessä 7.

Kuva 44. Havainnekuva Kouvolan katsomoravintolan ylimmältä tasanteelta baaritiskistä (Stedt 2023)

Kokonaisuudessaan tilasuunnitelma ottaa huomioon Kouvolan katsomoravintolan käyttäjät ja ravitoiminnan, jonka toiminnan tukemiseen uusilla ratkaisulla ja muutoksilla pyritään. Konseptitasoinen tilasuunnitelma hyödyntää tilan alkuperäisiä ratkaisuja, mikä antaa suunnitelmalle kustannustehokkuutta.

7 POHDINTA JA ARVIOINTI

7.1 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen tekeminen vaatii myös luotettavuuden arviointia, joka avaa tiedonlähteiden perustaa. Tutkimuksessa voidaan arvioida aineistojen luotettavuutta, menetelmien luotettavuutta ja tulosten luotettavuutta, jotka luovat työn lopputuloksen. Opinnäytetyön tutkimusongelman ratkaisemiseksi tutkimusmenetelminä käytettiin kyselytutkimusta, vertailevaa tutkimusta ja havainnointia.

Kyselytutkimus opinnäytetyön tiedon keräysmenetelmänä kerää suunniteltavasta kohteesta käyttäjäpohjaista tietoa. Kyselytutkimuksessa kuitenkin tulee

ottaa huomioon, että vastaustuloksiin vaikuttaa suurelta osin myös kysymykset, aika ja paikka sekä vastausmäärä. Kysely ajoitettiin ravipäivälle, jonka aikana saatiin noin 30 vastausta, joten tätä voi pitää luotettavana vastausmääränä.

Tutkimuksen vertailevia ja havainnoivia menetelmiä käytettiin referenssikoh-teissa, joista saatiin informatiivista tutkimusmateriaalia nähdyn sekä koetun perusteella. Referenssikoh-teiden vertailun luotettavuutta tukevat monipuoliset kohteet niin kotimaassa kuin ulkomailla. Lisäksi referenssikoh-teista täytettiin havainnointikaavake, joka mahdollistaa kohteiden tasapuolisen vertailun. Tämä kaavake on tutkimuksen kannalta tärkeä asia, vaikka vertailusta saadaan paljon informatiivista materiaalia. On hyvä huomioida, että havainnoinnin kohteet pohjautuvat työn rajaukseen ja suunnittelun kannalta oleellisiin asioihin.

Opinnäytetyön tietoperusta sisältää myös kirja-, verkkosivu- ja rakennusmääräyslähteitä, joiden luotettavuus perustuu asiantuntijoiden ammattitaitoon. Lähteiden materiaalia on avattu tekstissä tarpeellisella määrällä, jotta pysytään työn rajauksessa. Tutkimuskysymykseen vastaamisessa tilasuunnitelman avulla tulee kuitenkin ymmärtää, että tilasuunnitelma ratkaisee kohteen ongelmakohdat tutkimustiedon avulla. Työn lopputuotos tarjoaa siis tilasuunnitelman, joka osoittaa kohteen ongelmakohdat ja tarjoaa niille parannusehdotuksen.

7.2 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön johtopäätökset vastaavat päätutkimuskysymykseen: ”Miten Kouvolan katsomoravintolan viihtyisyyttä ja toimivuutta voidaan parantaa?” ja alakysymykseen: ”Miten katsomoravintolan tila suunnitellaan?”. Kokonaisuudessaan vastaus on moniulotteinen, jonka ilmaisu pelkillä sanoilla on haasteellista. Kouvolan katsomoravintolan tilasuunnittelussa tulee ottaa huomioon käyttäjäkunnan tarpeet, joita ovat pöytien varusteet, seuruekokojen huomiointi sekä visuaalinen yleisilme. Tilan ratkaisuihin on tuotava selkeyttä ja yhtenäisyyttä materiaalivalinnoilla sekä väreillä. Visuaalisuuden ja ratkaisujen muuttaminen tilassa parantaa tilojen toimintojen helppoa ja turvallista käyttöä.

Katsomoravintola suunnitellaan valitsemalla tilaan haluttuja materiaaleja ja kalusteita, jotka tukevat ravitoimintaa. Suunnittelutyössä tulee ottaa huomioon myös rakennusvalvonnan määräämät ohjeet, jotka ovat välttämättömiä turvallisuudelle ja helppokäyttöisyydelle. Toteutuksessa huomioon otettavien määräysten tarkemmat tiedot ovat selvitettävissä rt-kortistosta. Kokonaisuudessaan tilasuunnitelmassa pyritään viihtyisän ympäristön suunnitteluun, joka mahdollistaa ravien seuraamisen helposti ja mukavasti.

7.3 Pohdinta

Toimeksiantajan tavoitteena oli saada Kouvolan katsomoravintolaan tilasuunnitelma, joka parantaisi tilan viihtyisyyttä ja toimivuutta. Tilasuunnitelman avulla tilaaja voisi toteuttaa tiloihin muutostöitä, jotka edistäisivät ravitoiminnan ylläpitämistä ja liiketoiminnan kasvua. Tilana katsomoravintola on laaja, ja sen muutostyö vaatii hyvän pohjustuksen ja suunnitelman. Heikosti toteutetut muutostyöt ovat kestävän kehityksen kannalta kalliita ja huonoimmillaan heikentävät tilannetta.

Katsomoravintolan tilasuunnitelma on laadittu tutkimustyön perusteella, ja siinä kiteytyvät ongelmakohtien ratkaisut konseptisuunnitelman tasolla. Opinnäytetyö siis antaa toimeksiantajalle hyvät edellytykset toteuttaa tiloihin uudistuksia, jotka kehittävät ja parantavat toimintaa. Lopullisen päätöksen suunnitelman todellisesta toteutumisesta tekee tilaaja. Tilasuunnitelma on konseptitasoinen, ja sen toteuttaminen edellyttää niin jatkosuunnittelua kuin mahdollisia viranomaislupia.

Suunnittelukohde ja työprosessi olivat kokonaisuutena mielenkiintoinen haaste, ja tehtävä vastaa hyvin sisustusarkkitehtuurin toimenkuvaa. Suunnittelukohde oli haastava, ja sen käsittely on kehittänyt tekijän osaamista ja ammatillista otetta. Näin laajan kokonaisuuden suunnittelu opetti myös toimenpiteiden organisoinnin järjestelyä ja aikataulutuksen tärkeyttä. Tätä opinnäytetyötä voivat hyödyntää niin muut opiskelijat ja suunnittelijat kuin myös ravirataravintoloiden ylläpitäjät ja alalla toimivat tahot.

LÄHTEET

- Anttila, P. 2014. Pirkko Anttila: Tutkimuksen taito ja tiedon hankinta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/> [viitattu 26.1.2023].
- Forto. s.a. Askelääntä vaimentava linoleumi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.forbo.com/flooring/fi-fi/tuotteet/linoleumi/askelaeaentae-vaimentava-linoleumi/b6t45n> [viitattu 2.4.2023].
- Hannola, J. 2005. Kouvolan ravirata Valkealan Hevosystäväinseura ry 1905–2005. 1. painos. Kouvola: Valkealan hevosystäväinseura ry.
- Jäppinen, N & Muurikainen, J. 2012. Käyttäjälähtöinen tilasuunnittelu. Turun ammattikorkeakoulu. Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/49691/Jappinen_Nicola_Muurikainen_Joni.pdf?sequence=1 [viitattu 10.3.2023].
- Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. 1. painos. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2015a. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. 1. painos. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2015b. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. 1. painos. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kielikello. s.a. Viihtyisyys ja viihtyvyys. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kielikello.fi/-/viihtyisyys-ja-viihtyvyys> [viitattu 22.3.2023].
- Konferensanläggningar. s.a. Åby Arena. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.konferensanlaggningar.se/%C3%85by-Arena> [viitattu 10.3.2023].
- Korpelainen, H, Kaukonen, H & Räsänen, J. 2004. Arkkitehtuurin ABC Löytöretki rakennettuun ympäristöön. 1. painos. Helsinki: Safa Suomen arkkitehti-liitto.
- Pesu, V. 2008. Raviurheilun maailma. 1. painos. Ranua: Mäntykustannus Oy.
- Ronkainen, T. 2019. Ravikatsomon suunnittelu, Oulun ammattikorkeakoulu. Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/168112> [viitattu 30.1.2023].
- RT 94-11164. 2014. Rakennustieto. Ravintolat ja kahvilat.
- RT 103141. 2019. Rakennustieto. Esteetön liikkumis- ja toimintaympäristö.
- RT 07-10881. 2006. Rakennustieto. Huoneakustiikka.
- RT 95-11151. 2014. Rakennustieto. Toimistotilat, yleiset suunnitteluperusteet.
- RT 95-11152. 2014. Rakennustieto. Toimistotilat, tilasuunnittelu.

RT 91-10788. 2003. Rakennustieto. Sisäänkäynti, julkiset rakennukset.

Räsänen, P., Anttila, A. & Melin, H. 2005, Tutkimus menetelmien pyörteissä. 1. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Siparila. s.a. Vire-sisustuspaneeli. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.siparila.fi/tuote/vire-sisustuspaneeli/> [viitattu 2.4.2023].

Suomen Hippos ry. 2021. Suomen raviradat. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hippos.fi/raviurheilu/raviurheilu-lajina/suomen-raviradat/> [viitattu 26.1.2023].

Suomen Hippos ry. 2023. Ravikilpailusäännöt 2023 ja ponikilpailusäännöt. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hippos.fi/tiedostot/ravikilpailusaannot/> [viitattu 10.3.2023].

Suomisanakirja. 2022a. Katsomo. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.suomisanakirja.fi/katsomo> [viitattu 10.3.2023].

Suomisanakirja. 2022b. Ravintola. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.suomisanakirja.fi/ravintola> [viitattu 10.3.2023].

Tuomi, J. & Sarajärvi A. 2009 Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. 5. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Varto, J. 1992. Laadullisen tutkimuksen Metodologia. 1. painos. Helsinki: Kirjayhtymä.

Vehkalahti, K. 2014, Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. 1. painos. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.

KUALUETTELO

Kaikki kuvat ovat tekijän, ellei toisin mainita.

Kuva 1. Asemakaava. Kuvakaappaus Kouvolan kaupungin karttapalvelusta. Kouvolan karttapalvelu. 2023. Saatavilla: <https://kartta.kouvola.fi/ims/#> [viitattu 26.1.2023].

Kuva 2. Käsitekartta. 2022.

Kuva 3. Viitekehys. 2022.

Kuva 4. Kouvolan raviradan katsomoravintola julkisivu. 2023.

Kuva 5. Kouvolan katsomoravintolan pohjapiirros. Insinööritoimisto R. Kajander Oy. 2001.

Kuva 6. Kouvolan raviradan katsomoravintolan alimmalta tasanteelta oikealla.

Kuva 7. Taulukko kyselytutkimuksesta saadusta materiaalista, tilojen laadullinen taso. 2022.

Kuva 8. Taulukko kyselytutkimuksesta saadusta materiaalista, seurueen koko. 2022.

Kuva 9. Taulukko kyselytutkimuksesta saadusta materiaalista, Kyselytutkimukseen vastanneiden ikä ja sukupuoli jakautuma. 2022.

Kuva 10. Teivon ravikeskus Ylöjärvi alimmalta tasanteelta. 2022.

Kuva 11. Teivon ravikeskus Ylöjärvi alakatto. 2022.

Kuva 12. Teivon ravikeskus Ylöjärvi tasanteelta pöytäryhmistä. 2022.

Kuva 13. Teivon ravikeskus Ylöjärvi tasanteelta kopeista. 2022.

Kuva 14. Jokimaan ravikeskus Lahti alimmalta tasanteelta. 2022.

Kuva 15. Jokimaan ravikeskus Lahti alakatto. 2022.

Kuva 16. Jokimaan ravikeskus Lahti tasanteelta pöytäryhmistä. 2022.

Kuva 17. Jokimaan ravikeskus Lahti alimmalta tasanteelta pöytäryhmistä. 2022.

Kuva 18. Vermo Areena Espoo alimmalta tasanteelta. 2022.

Kuva 19. Vermo Areena Espoo tasanteelta pöytäryhmistä. 2022.

Kuva 20. Vermo Areena Espoo alakatto. 2022.

Kuva 21. Vermo Areena Espoo alimman tasanteen pöytäryhmistä. 2022.

Kuva 22. Åby Arena Mölndal Ruotsi alimmalta tasanteelta. Kuvankaappaus yrityksen verkkosivuilta. Åby Areena. 2023. Saatavissa: <https://www.aby-arena.se/mat-dryck> [viitattu 15.2.2023].

Kuva 23. Åby Arena Mölndal Ruotsi alakatto. Kuvankaappaus yrityksen verkkosivuilta. Konferensanläggningar. 2023. Saatavissa: <https://www.konferensanlaggningar.se/%C3%85by-Arena> 15.2.2023].

Kuva 24. Åby Arena Mölndal Ruotsi tasanteelta pöytäryhmistä. Kuvankaappaus yrityksen verkkosivuilta. Konferensanläggningar. 2023. Saatavissa: <https://www.konferensanlaggningar.se/%C3%85by-Arena> 15.2.2023].

Kuva 25. Åby Arena Mölndal Ruotsi lasitetusta verannasta. Kuvankaappaus Instagram verkkosivuilta. Åby Areena. 2019. Saatavissa: https://www.instagram.com/p/Bw_vij0AOeA/ 15.2.2023].

Kuva 26. Taulukko ravintolakatsomoiden ratkaisujen vertailusta. 2023.

Kuva 27. Kouvolan katsomoravintola alimalta tasanteelta vasemmalta. 2023.

Kuva 28. Kouvolan katsomoravintola alakatto. 2023.

Kuva 29. Kouvolan katsomoravintola tasanteelta pöytäryhmistä. 2023.

Kuva 30. Kouvolan katsomoravintola alimmalta tasanteelta portaista. 2023.

Kuva 31. Kouvolan katsomoravintola leveältä tasanteelta pöytäryhmistä. 2023.

Kuva 32. Kouvolan katsomoravintolan alimmalla tasanteella oleva esiintymislava ja käytävä. 2023.

Kuva 33. Kouvolan katsomoravintolan alimman tasanteen pöytäryhmät. 2023.

Kuva 34. Tilasuunnitelman materiaalikartta. Kuvankaappaus yrityksen verkkosivuilta. Cronvall, Puutoimi, Forto. s.a. Saatavissa: <https://www.cronvall.fi/Va-nerilevy-tammi-viilutettu-molemin-puolin-18x2500x1250mm>, <https://puutoimi.fi/sisustuspaneelit/jalopuiset/sisustuspaneeli-siparila-vire-15x90-mm-valkotammi-kasittelematon/>, <https://www.forbo.com/flooring/fi-fi/tuotteet/lino-leumi/askelaeagentae-vaimentava-lino-leumi/marmoleum-decibel-3-5mm/boxoq7#370735> [26.3.2023].

Kuva 35. Havainnekuva Kouvolan katsomoravintolasta sisustuspaneelin ja lino-leumin käyttökohteista. 2023.

Kuva 36. Tilasuunnitelman värikartta. Kuvankaappaus yrityksen verkkosivuilta. Tikkurila. 2023. Saatavissa: <https://tikkurila.fi/varit/sisavarikartat> [viitattu 2.4.2023].

Kuva 37. Havainnekuva Katsomoravintolan pääasiallisesta kalustusryhmityksestä. 2023.

Kuva 38. Tilasuunnitelman kahden ja neljän hengen kalusteryhmät. 2023.

Kuva 39. Kouvolan katsomoravintolan tilasuunnitelman pohjapiirros. 2023.

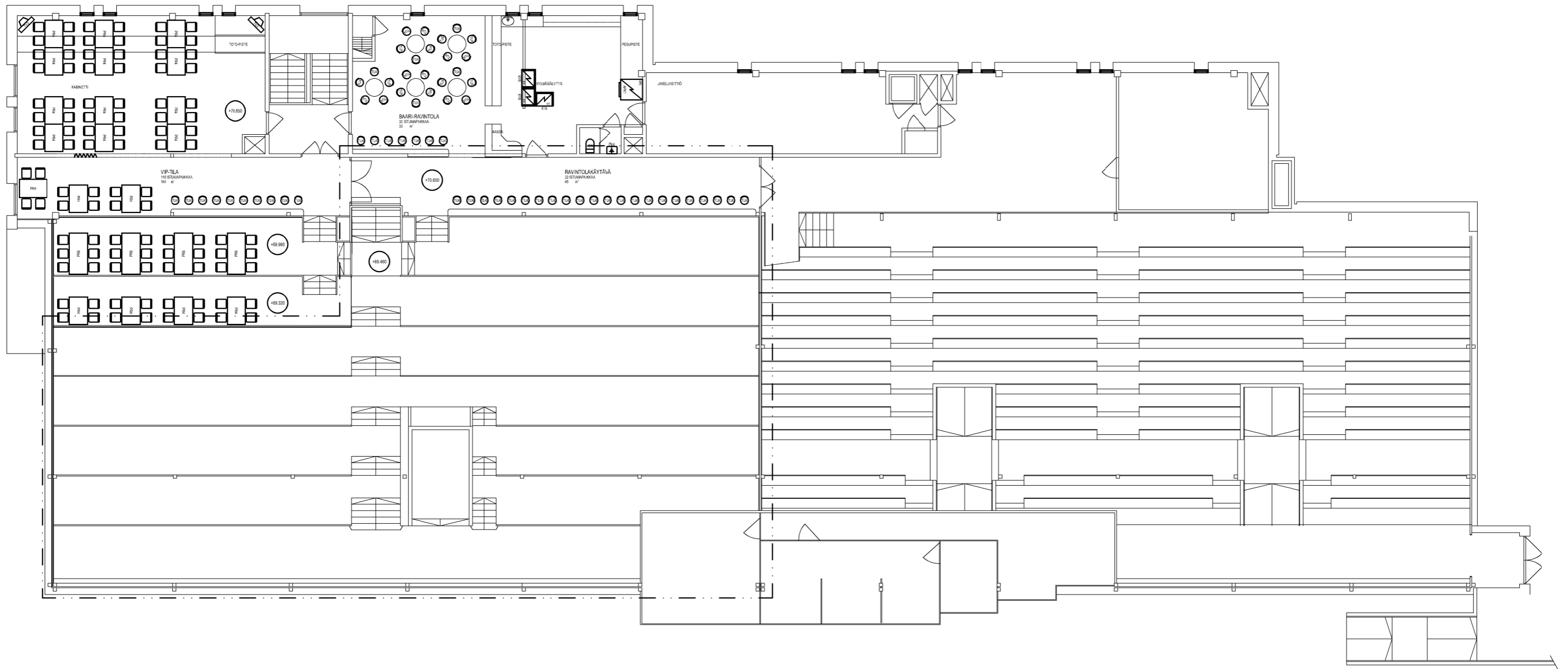
Kuva 40. Havainnekuva Kouvolan katsomoravintolan alimmalta tasanteelta. 2023.

Kuva 41. Havainnekuva Kouvolan katsomoravintolan alimmalta tasanteelta portaista. 2023.

Kuva 42. Havainnekuva Kouvolan katsomoravintolan keskivaiheen tasanteelta pöytäryhmistä. 2023.

Kuva 43. Havainnekuva Kouvolan katsomoravintolan toiseksi ylimmältä tasanteelta pöytäryhmistä. 2023.

Kuva 44. Havainnekuva Kouvolan katsomoravintolan ylimmältä tasanteelta baaritiskistä. 2023.

KOUVOLAN RAVIRADAN KATSOMORAVINTOLA - POHJAPIIRROS JA RAKENNUS - MITTASUHDE 175 - TONI STEDT - 10.4.2023 - KOUVOLASSA KYMENLAAKSOSSA

Hei, olen Toni Stedt ja opiskelen Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa sisustusarkkitehtuuria sekä kalustesuunnittelua. Tällä hetkellä teen Kouvolan raviradan tiloihin tilasuunnitelmaa, jota varten kerään käyttäjäpohjaista tutkimustietoa suunnittelutyön tueksi.

Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan 50 euron lahjakortti Ravintola Riimuun.

Täytä tiedot jos haluat osallistua arvontaan.

Nimi _____ **Puhelinnumero** _____

Rastita alla olevista oikea vaihtoehto tai vastaa muu kohtaan.

Minkä ikäinen olet?

_____ vuotta

Kuinka isolla seurueella olet tapahtumassa?

yksin 2 henkilöä 4 henkilöä 5 henkilöä 6 henkilöä yli 6

Kuinka usein käyt raveissa?

jokainen ravipäivä joka toinen ravipäivä kerran puolessa vuodessa harvemmin

Koetko katsomoravintolan viihtyisäksi?

en lainkaan hieman en osaa sanoa melko erittäin

Onko tiloissa helppoa ja turvallista liikkua?

ei lainkaan hieman en osaa sanoa melko erittäin

Kaipaatko pöytiin jotain lisävarusteita kuten?

valaisin latauspiste lisätuoleja naulakko _____

Koetko tilojen värimaailman miellyttäväksi?

en lainkaan hieman en osaa sanoa melko erittäin

Onko raveja mielestäsi helppo seurata näytöiltä?

ei lainkaan hieman en osaa sanoa melko erittäin

Kiitos vastauksista, kyselylomakkeen voi palauttaa palautuslaatikoihin.

Onnea arvontaan ja mukavaa ravipäivän jatkoa!

Valaistuksen tunnelma ja suuntaus:

Värimaailman ja sen painotus:

Käyttäjäkuntien huomiointi:

Kalusteet ja niiden ryhmittely:

Näyttöjen sijoittelu:

Kulkuväylät ja opasteet:

Katto, lattia, seinä muuta:

Tilassa käytetyt värit ja materiaalit:**Kaiteen metalliosat:**

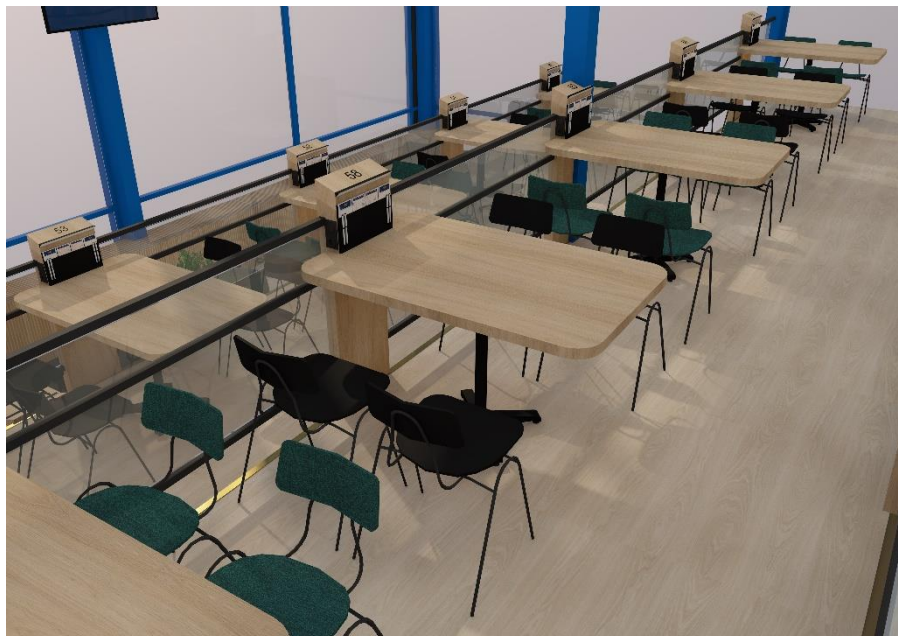
Tikkurilan maali, sävy Y493
Mustarastas

Tasanteiden nousujen sivut:

Tikkurilan maali, sävy S484
Konglomeraatti

Sisustuspaneeli: Siparilan

valkotamminen Vire-paneeli
15X90 mm

Lattia: Alkuperäinen laminaatti**Kalusteet ja tarkemmat****ominaisuudet:**

Havainnekuva tilasta ja kalustuksesta

Kaluste: Istuin**Valmistaja:** Isku Oy**Malli:** Tuoli 50**Värit:** Runko musta, istuinlevyt musta ja vihreä**Kappalemäärä:** Mustia 116 ja vihreitä 96**Ominaisuudet:** Metallirunko maalattu, istuinlevyt laminaattipinnoite**Kuva:****Kaluste:** Pöytä**Valmistaja:** Isku Oy**Malli:** Kansilevy 1250 mm X 800 mm, nurkkien pyöristys R100**Värit:** Runko musta, kansilevy tammi**Kappalemäärä:** 53**Ominaisuudet:** Alkuperäinen runko maalattu, kansilevy tammi**Kuva:****Kaluste:** Pöydän päätymoduuli**Valmistaja:** Mittatilaus**Malli:** Mittojen mukaisesti**Värit:** Runko valkotammi viilutettu 18 mm vaneri, varusteet musta**Kappalemäärä:** Kaidesovituksella 53**Ominaisuudet:** Valaisin ja katkaisija, 2kpl 230V pistokepaikkoja, kuponkiteline, paikkanumero**Kuva:**

Tilassa käytetyt värit ja materiaalit:**Kaiteen metalliosat:**

Tikkurilan maali, sävy Y493
Mustarastas

Tasanteiden nousujen sivut:

Tikkurilan maali, sävy S484
Konglomeraatti

Sisustuspaneeli: Siparilan

valkotamminen Vire-paneeli
15X90 mm

Lattia: Alkuperäinen laminaatti**Kalusteet ja tarkemmat ominaisuudet:**

Havainnekuva tilasta ja kalustuksesta

Kaluste: Nojatuoli**Valmistaja:** Isku Oy**Malli:** Big Hug**Värit:** Runko musta, verhoilu Highland Matte 129 Ocean - LRV: 10.8**Kappalemäärä:** 12**Ominaisuudet:** Metallirunko maalattu**Kuva:****Kaluste:** Pöytä**Valmistaja:** Isku Oy**Malli:** Kivikko**Värit:** Runko musta, kansilevy tammi**Kappalemäärä:** 6**Ominaisuudet:** Metallirunko maalattu, kansilevy tammi**Kuva:****Kaluste:** Pöydän päätymoduuli**Valmistaja:** Mittatilaus**Malli:** Mittojen mukaisesti**Värit:** Runko valkotammi viilutettu 18 mm vaneri, varusteet musta**Kappalemäärä:** Seinäsovituksella 6**Ominaisuudet:** Valaisin ja katkaisija, 2kpl 230V pistokepaikkoja, kuponkiteline, paikkanumero**Kuva:**

Tilassa käytetyt värit ja materiaalit:**Kaiteen metalliosat:**

Tikkurilan maali, sävy Y493
Mustarastas

Tasanteiden nousujen sivut:

Tikkurilan maali, sävy S484
Konglomeraatti

Sisustuspaneeli: Siparilan

valkotamminen Vire-paneeli
15X90 mm

Lattia: Alkuperäinen laminaatti**Kalusteet ja tarkemmat ominaisuudet:**

Havainnekuva tilasta ja kalustuksesta

Kaluste: Neuvottelumuoduli

Valmistaja: Martela Oy

Malli: PodLounge

Värit: Istuimet verhoilu FM60999, seinäke verhoilu Brown BF4002

Kappalemäärä: vasenkätisiä 5 ja oikeakätisiä 5

Ominaisuudet: Seinäke korkea 127 cm

Kuva:**Kaluste:** Pöytä

Valmistaja: Isku Oy

Malli: Kansilevy 1250 mm X 800 mm, nurkkien pyöristys R100

Värit: Runko musta, kansilevy tammi

Kappalemäärä: 5

Ominaisuudet: Alkuperäinen runko maalattu, kansilevy vaihdettu tammiseen

Kuva:**Kaluste:** Pöydän päätymoduuli

Valmistaja: Mittatilaus

Malli: Mittojen mukaisesti

Värit: Runko valkotammi viilutettu 18 mm vaneri, varusteet musta

Kappalemäärä: Seinäsovituksella 5

Ominaisuudet: Valaisin ja katkaisija, 2kpl 230V pistokepaikkoja, kuponkiteline, paikkanumero

Kuva:

Tilassa käytetyt värit ja materiaalit:**Kaiteen metalliosat:**

Tikkurilan maali, sävy Y493
Mustarastas

Tasanteiden nousujen sivut:

Tikkurilan maali, sävy S484
Konglomeraatti

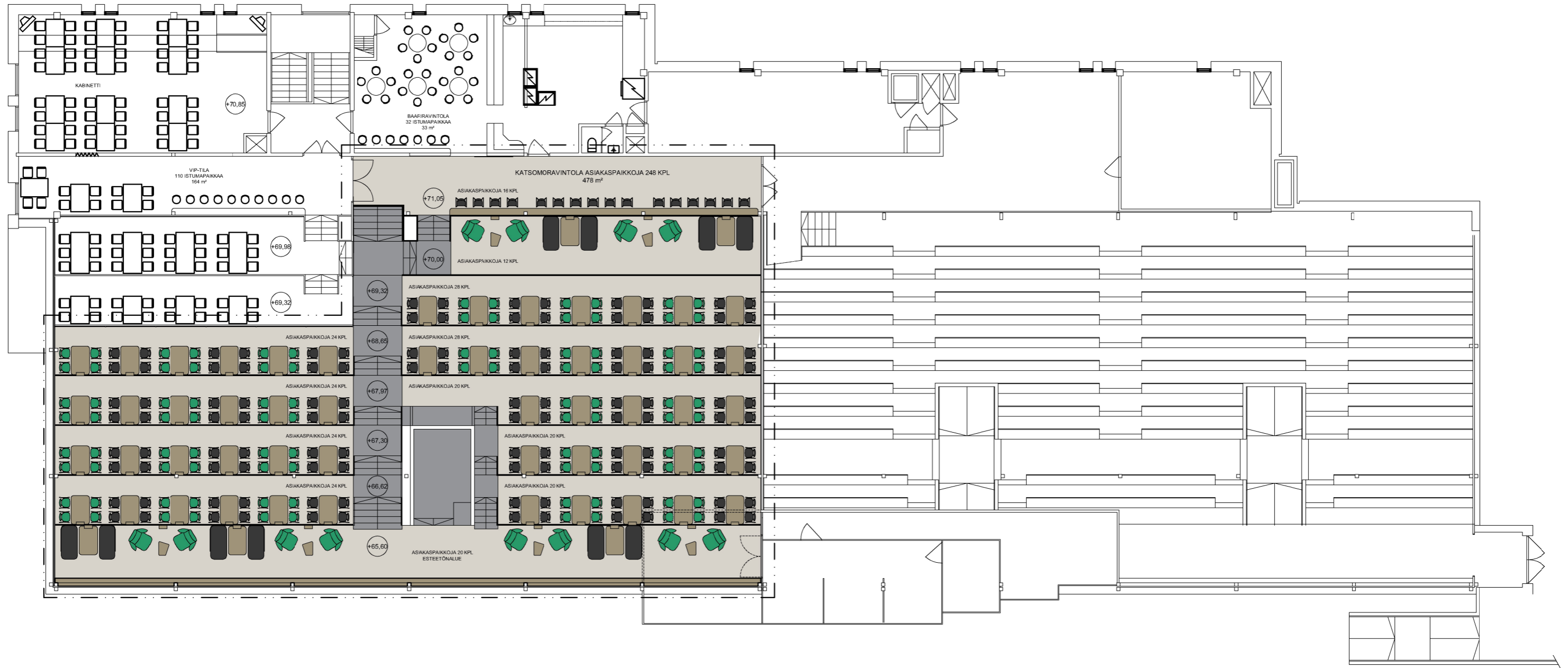
Sisustuspaneeli: Siparilan

valkotamminen Vire-paneeli
15X90 mm

Lattia: Uusi laminaatti**Kalusteet ja tarkemmat ominaisuudet:**

Havainnekuva tilasta ja kalustuksesta

Kaluste: Baari-istuin**Valmistaja:** Rowico**Malli:** Manning**Värit:** Runko musta, verhoilu keino nahka musta**Kappalemäärä:** 16**Ominaisuudet:** Metallirunko maalattu**Kuva:****Kaluste:** Baaritiski**Valmistaja:** Mittatilaus**Malli:** Liimalevy**Värit:** Tammi**Kappalemäärä:** 1**Ominaisuudet:** Mittojen mukaan tilaan sovitus**Kuva:**

TILASUUNNITELMAN HAVAINNEKUVA ALIMMALTA TASANTEELTA - TONI STEDT - 10.4.2023 - KOUVOLASSA KYMENLAAKSOSSA

TILASUUNNITELMAN HAVAINNEKUVA ALIMMALTA TASANTEELTA PORTAISTA - TONI STEDT - 10.4.2023 - KOUVOLASSA KYMENLAAKSOSSA

TILASUUNNITELMAN HAVAINNEKUVA KESKIVAIHEEN TASANTEELTA KALUSTERYHMISTÄ - TONI STEDT - 10.4.2023 - KOUVOLASSA KYMENLAAKSOSSA

TILASUUNNITELMAN HAVAINNEKUVA TOISEKSI YLIMMÄLTÄ TASANTEELTA KALUSTERYHMISTÄ - TONI STEDT - 10.4.2023 - KOUVOLASSA KYMENLAAKSOSSA

TILASUUNNITELMAN HAVAINNEKUVA YLIMMÄLTÄ TASANTEELTA BAARITISKISTÄ - TONI STEDT - 10.4.2023 - KOUVOLASSA KYMENLAAKSOSSA